

Upskilling Preservice Teachers to Support Young Children with Autism Spectrum Disorder through Digital Social Stories

Project number 2024-1-PL01-KA220-HED-000246304

Jak korzystać z cyfrowych historyjek społecznych, aby wspierać rozwój społeczny i emocjonalny dzieci z ASD

Program kursu EARLY-ASD

Zastrzeżenia

Sfinansowano przez Unię Europejską

Niniejsza publikacja zawiera proponowany program kształcenia na poziomie edukacji wyższej w ramach projektu „Podnoszenie kwalifikacji przyszłych nauczycieli w zakresie wspierania małych dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu poprzez cyfrowe historyjki społeczne” (numer projektu: 2024-1-PL01-KA220-HED-000246304), współfinansowanego przez Unię Europejską.

Wyrażone w niniejszej publikacji poglądy i opinie są wyłącznie poglądami autorów i nie odzwierciedlają bezpośrednio stanowiska Unii Europejskiej ani Agencji Narodowej PL01 – Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE). Ani Unia Europejska, ani FRSE nie ponoszą odpowiedzialności za treści zawarte w tej publikacji.

Współautorzy raportu

Joanna Madalińska-Michalak, The University of Warsaw

Agnieszka Siedler, The Maria Grzegorzewska University

Anna Odrowąż-Coates, The Maria Grzegorzewska University

Krystyna Heland-Kurzak, The Maria Grzegorzewska University

Ewa Odachowska-Rogalska, The Maria Grzegorzewska University

Sinan Kalkan, Çanakkale Onsekiz Mart University

Mustafa Yunus Eryaman, Çanakkale Onsekiz Mart University

Gonzalo Jover, The University of Complutense in Madrid

Laura Camas Garrido, The University of Complutense in Madrid

Esther Rodrigues Quintana, The University of Complutense in Madrid

Elena Marin, The University of Bucharest

Florentina Ionela Linca, The University of Bucharest

Caner Anda, Mellis Educational Technologies

Elif Anda, Mellis Educational Technologies

Skróty

Applied Behaviour Analysis – Stosowana Analiza Zachowania	ABA
Artificial Intelligence – Sztuczna Inteligencja	AI
Attention Deficit Hyperactivity Disorder – Zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi	ADHD
Augmentative and Alternative Communication – Komunikacja wspomagająca i alternatywna	AAC
Autism Spectrum Disorder – Zaburzenia ze Spektrum Autyzmu	ASD
Augmented Reality – Rzeczywistość rozszerzona	AR
Child Special Needs Report (Çocuk Özel Gereksinim Raporu) – Raport o Specjalnych Potrzebach Dziecka	ÇÖZGER
“Completed, Recall, Open-ended Questions, Wh-Questions, Distancing” Technique – Technika „Uzupełnienie, Przywołanie, Pytania otwarte, Pytania szczegółowe, Dystansowanie”	CROWD
Denver Early Start Model – Model Wczesnej Interwencji Denver	ESDM
Early Childhood Education and Care – Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem	ECEC
Educational and Psycho-pedagogical Guidance Teams (by its Spanish initials) – Zespoły poradnictwa edukacyjnego i psychopedagogicznego	EOEP
Educational Information System (System Informacji Oświatowej) – (System Informacji Oświatowej)	SIO
Electroencephalography – Elektroencefalografia	EEG
Electronic National System for Monitoring Disability Certification (Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności)	EKSMOoN
European Union – Unia Europejska	EU
Extended Reality – Rzeczywistość rozszerzona/rozszerzona mieszana	XR
Hearing and Language (by its Spanish initials) – Słuch i język	AL
Higher Education – Szkolnictwo wyższe	HE
Individualized Education Program – Indywidualny Program Edukacyjny	IEP
Information and Communication Technologies – Technologie informacyjno-komunikacyjne	ICT
Magnetic Resonance Imaging – Rezonans magnetyczny	MRI
Mixed Reality – Rzeczywistość mieszana	MR
National Health Fund (Narodowy Fundusz Zdrowia)	NFZ
Non-governmental Organisation – Organizacja pozarządowa	NGO
Picture Exchange Communication System – System komunikacji obrazkowej	PECS
Polish Zloty – Złoty	PLN
Romanian Autism Society – Rumuńskie Stowarzyszenie Autyzmu	ARCA
Single-Subject Experimental Design – Eksperymentalny plan jednego przypadku	SSED
Social and Emotional Learning – Uczenie społeczne i emocjonalne	SEL
Substitution, Augmentation, Modification and Redefinition Model – Model Zastąpienia, Udoskonalenia, Modyfikacji i Redefinicji	SAMR
The Council of Higher Education of Türkiye (Yükseköğretim Kurulu) – Rada Szkolnictwa Wyższego Turcji	YÖK
The Early Care EOEPs (by its Spanish initials) – Wczesne zespoły opieki EOEP	EATs
The Special Educational Needs Student (by its Spanish initials) – Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	ACNEE
The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities – Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami	UNCRPD
Theory of Mind – Teoria umysłu	ToM
Therapeutic Pedagogy (by its Spanish initials) – Pedagogika terapeutyczna	PT
Virtual Reality – Wirtualna rzeczywistość	VR
World Health Organization – Światowa Organizacja Zdrowia	WHO

Spis treści

Zastrzeżenia	2
Współautorzy raportu	2
Skróty.....	3
Spis treści.....	4
1. Informacje o kursie	7
1.1 Wstęp	7
1.1.1 Znaczenie przygotowania nauczycieli do edukacji wczesnodziecięcej dzieci z ASD.....	7
1.1.2 Znaczące wyniki z badania EARLY-ASD – potrzeby nauczycieli	7
1.2 Przegląd kursu.....	10
1.2.1 Ogólny cel kursu	10
1.2.2 Zawartość modułów	10
1.2.3 Wymagania wstępne	11
1.2.4 Cele kursu	11
1.2.5 Efekty kształcenia (Wiedza, umiejętności, kompetencje)	12
1.2.6 Proponowany czas nauki.....	14
1.2.7 Metody nauczania i uczenia się	15
1.2.8 Metody oceniania.....	16
1.2.9 Sugerowana literatura	16
2. MODUŁ 1 – Wprowadzenie do tematyki Zaburzeń ze Spektrum Autyzmu (ASD) i Rozwoju Społeczno-Emocjonalnego.....	18
2.1 Cele modułu i wymagania wstępne	18
2.2 Efekty kształcenia modułu	18
2.3 Sylabus i tematyka	20
2.4 Metody nauczania i uczenia się	23
2.5 Proponowane narzędzia oceny.....	23
2.6 Lista materiałów.....	23
2.7 Szczegółowy plan zajęć	25
6.1.1 Wykład - Podstawowe cechy ASD	25
6.1.2 Wykład - Kamienie milowe w rozwoju społeczno-emocjonalnym vs. wzorce w ASD	26
6.1.3 Wykład - Przetwarzanie sensoryczne w ASD.....	26
6.1.4 Warsztat – Wczesne czerwone flagi i zachowania powtarzające się.....	27
6.1.5 Warsztat – Rola nauczyciela i alfabetyzm emocjonalny	28
6.1.6 Seminarium - Systems for support, mentoring & supervision.....	28
6.1.7 Seminar - Individualized professional growth planning	29
3. MODUŁ 2 - Nauczanie włączające i technologie wspomagające.....	31
3.1 Cele modułu i wymagania wstępne	31
3.2 Efekty kształcenia modułu	31
3.3 Sylabus i tematy	32
3.4 Metody nauczania i uczenia się	34
3.5 Proponowane metody oceniania	34
3.6 Lista materiałów.....	34
3.7 Szczegółowy plan zajęć	36
6.1.8 Wykład - Podstawy nauczania inkluzyjnego i projektowanie oceniania.....	36
6.1.9 Wykład - Technologie wspomagające: przegląd, rodzaje i zastosowania	36
6.1.10 Warsztat - Projektowanie środowisk edukacyjnych dla dzieci z ASD: podejścia dostosowane do potrzeb	37
6.1.11 Warsztat - Digital Emotional Coaching i Integrating Assistive Tools in Classrooms.....	37
6.1.12 Seminarium - Assessment and Self-Assessment in Inclusive Settings.....	38
4. MODUŁ 3 – Wstęp do historyjek społecznych.....	39

4.1	Cele modułu i wymagania wstępne	39
4.2	Efekty kształcenie w module	39
4.3	Sylabus i tematy	41
4.4	Metody i Techniki nauczania i uczenia się	42
4.5	Proponowane metody oceniania	42
4.6	Lista materiałów	42
4.7	Szczegółowy plan lekcji.....	43
6.1.13	Wykład – Pedagogiczne podstawy historyjek społecznych.....	43
6.1.14	Wykład - wdrażanie historyjek społecznych dla dzieci w spektrum autyzmu	44
6.1.15	Warsztat - Tworzenie scenariuszy edukacyjnych z wykorzystaniem formatu historyjek społecznych	44
6.1.16	Warsztat-Prezentacja i omówienie scenariuszy	44
4.	MODUŁ 4 - Projektowanie i wykorzystywanie cyfrowych historyjek społecznych	46
5.1	Cele i warunki wstępne modułu.....	46
5.2	Efekty kształcenia w module	46
5.3	Sylabus i tematy	48
5.4	Metody nauczania i uczenia się	50
5.5	Proponowane metody oceniania	50
5.6	Lista Materiałów	50
5.7	Szczegółowy plan zajęć	51
6.1.17	Wykład – Wprowadzenie do historyjek społecznych	51
6.1.18	Wykład – Zasady projektowania spersonalizowanych cyfrowych historyjek społecznych	52
6.1.19	Warsztat - Tworzenie scenariuszy cyfrowych historiejek społecznych oraz tworzenie treści ...	52
6.1.20	Warsztat - Wdrażanie, współpraca i ewaluacja	52
7.	MODUŁ 5 - Budowanie mostów: Współpraca z rodzicami i specjalistami.....	54
7.1	Cele i warunki wstępne modułu.....	54
7.2	Efekty kształcenia modułu	54
7.3	Sylabus i tematy	55
7.4	Metody kształcenia i uczenia się.....	57
7.5	Proponowane metody oceniania	57
7.6	Lista materiałów.....	58
7.7	Szczegółowy plan zajęć	59
7.7.1	Wykład – Współpraca z rodzinami i interdyscyplinarnymi zespołami specjalistów.....	59
7.7.2	Wykład - Wspieranie współpracy interdyscyplinarnej: Role, Działania rutynowe, Szacunek.....	59
7.7.3	Warsztat – Współpraca z rodzinami – strategie komunikacyjne	60
7.7.4	Warsztat- Udostępnianie narzędzi cyfrowych i historyjek	60
7.7.5	Warsztat: Studium przypadku – Wzmacnianie współpracy szkoła-dom.....	60
8.	MODUŁ 6 - Ocena wpływu: Monitorowanie rozwoju i dostosowywanie wsparcia.....	62
8.1	Cele i warunki wstępne modułu.....	62
8.2	Efekty kształcenia	62
8.3	Sylabus i tematy	64
8.4	Metody nauczania i uczenia się	66
8.5	Proponowane metody oceniania	66
8.6	Lista materiałów.....	66
8.7	Szczegółowy plan zajęć	67
8.7.1	Wykład - Obserwacja i pomiar rozwoju społeczno-emocjonalnego we wczesnym dzieciństwie..	67
8.7.2	Wykład - Ocena wpływu narzędzi cyfrowych i Historyjek Społecznych	67
8.7.3	Seminarium - Dyskusja nad studium przypadku – Dostosowywanie wsparcia emocjonalnego w oparciu o indywidualne postępy ucznia	67
8.7.4	Seminarium – Refleksyjna praktyka nauczycielska.....	68

1. Informacje o kursie

1.1 Wstęp

Wczesne dzieciństwo (okres od ok. 3 do 7 roku życia) to okres o bardzo dużym znaczeniu dla rozwoju podstawowych umiejętności wszystkich dzieci. W przypadku dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu jest to szczególnie ważny czas, który stwarza szerokie możliwości wczesnej interwencji, wsparcia i uczenia się, mogących znacząco wpłynąć na długoterminowe rezultaty związane z rozwojem społeczno-emocjonalnym. Dlatego tak istotne jest, aby nauczyciele wychowania przedszkolnego byli dobrze przygotowani do pracy z małymi dziećmi z ASD. Nauczyciele w przedszkolach oraz pierwszych klasach szkoły podstawowej często pełnią rolę pierwszych specjalistów, którzy identyfikują potrzeby dziecka, wdrażają odpowiednie formy wsparcia oraz tworzą środowiska sprzyjające edukacji włączającej. Zapewnienie im specjalistycznej wiedzy i umiejętności w zakresie ASD służy nie tylko samym dzieciom, ale również wzbogaca środowisko uczenia się wszystkich uczniów, wspierając praktyki inkluzyjne.

Niniejszy rozdział wprowadzający przedstawia znaczenie odpowiedniego przygotowania nauczycieli przedszkolnych do edukacji wczesnodziecięcej z uwzględnieniem potrzeb dzieci z ASD, co jest uzasadnione zarówno rosnącą częstością występowania ASD, jak i dowodami potwierdzającymi skuteczność wczesnej interwencji. Podkreśla także wagę rozwoju społeczno-emocjonalnego w tym okresie oraz wartość włączania narzędzi cyfrowych i historyjek społecznych do praktyki pedagogicznej. Rozdział argumentuje, że kurs skupiający się na ASD powinien stanowić niezbędny element kompleksowych programów kształcenia nauczycieli. Dyskusja opiera się na aktualnej literaturze naukowej i raportach politycznych, ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu europejskiego.

1.1.1 Znaczenie przygotowania nauczycieli do edukacji wczesnodziecięcej dzieci z ASD

Nauczyciele odgrywają bardzo istotną rolę w kształtowaniu rozwoju małych dzieci, szczególnie w przypadku dzieci z ASD, które mogą potrzebować zindywidualizowanego wsparcia i specjalnych strategii. Dobrze przygotowani pedagodzy są lepiej wyposażeni w wiedzę dotyczącą unikalnych profili uczenia się dzieci z ASD i mogą wdrażać praktyki oparte na dowodach, aby wspierać rozwój komunikacji, umiejętności społecznych oraz zaspokajać potrzeby behawioralne. Natomiast brak odpowiedniego przygotowania nauczycieli w zakresie ASD może prowadzić do poczucia niepewności i przeciążenia, co może negatywnie wpływać na postępy dziecka oraz jego włączenie w grupę rówieśniczą.

1.1.2 Znaczące wyniki z badania EARLY-ASD – potrzeby nauczycieli

Konieczność specjalistycznego szkolenia nauczycieli edukacji wczesnodziecięcej jest dodatkowo uzasadniona zarówno częstością występowania ASD w populacji dzieci, jak i dobrze udokumentowanymi korzyściami wynikającymi z wczesnej interwencji. Na przestrzeni ostatnich dekad ASD jest rozpoznawane coraz częściej. Najnowsze szacunki dotyczące Europy wskazują, że około 1–2% dzieci w wieku szkolnym znajduje się w spektrum autyzmu, a podobne lub wyższe wskaźniki (często około 1–2% lub więcej) odnotowano w innych regionach świata (Mendez i in., 2023). Oznacza to, że w typowym środowisku edukacji wczesnodziecięcej nauczyciele z dużym prawdopodobieństwem spotkają dzieci z ASD. Co więcej, polityki edukacji włączającej w wielu krajach europejskich doprowadziły do wzrostu liczby uczniów autystycznych uczęszczających do ogólnodostępnych przedszkoli i szkół podstawowych. Wysoka częstość występowania ASD podkreśla, że wiedza o autyzmie nie jest już dziedziną niszową, ale podstawową kompetencją wymaganą od wszystkich nauczycieli.

Równie istotne jest uznanie, że wczesna interwencja wywiera znaczący wpływ na rozwój dzieci z ASD. W okresie wczesnego dzieciństwa mózg jest najbardziej plastyczny, a odpowiednio wcześnie podjęte działania terapeutyczne mogą wykorzystać tę plastyczność, aby wspierać rozwój komunikacji, interakcji społecznych i umiejętności uczenia się. Badania konsekwentnie pokazują, że interwencje rozpoczynane w wieku przedszkolnym prowadzą do lepszego funkcjonowania społeczno-komunikacyjnego i większej samodzielności, a także do zmniejszenia nasilenia objawów ASD w czasie (Mendez i in., 2023).

Ponieważ wiele interwencji (takich jak terapia zabawą, wspieranie komunikacji społecznej, programy behawioralne czy trening umiejętności społecznych) jest realizowanych w placówkach edukacyjnych lub opiekuńczych, nauczyciele pracujący z dziećmi w wieku 3–7 lat często stają się partnerami w procesie terapeutycznym. To oni znajdują się w idealnej pozycji, aby obserwować pierwsze sygnały ASD, współpracować ze specjalistami i rodzinami oraz wdrażać strategie interwencji w codziennym środowisku przedszkolnym. Badania wskazują, że interwencje edukacyjne we wczesnym dzieciństwie mają znaczące pozytywne efekty. Metaanalizy wykazały, że programy skierowane do małych dzieci z ASD przynoszą istotne korzyści w zakresie umiejętności komunikacji społecznej, szczególnie gdy rozpoczynane są około 3.–4. roku życia (Fuller i Kaiser, 2020). Dlatego przygotowanie nauczycieli do rozpoznawania cech ASD i stosowania technik wczesnej interwencji jest absolutnie niezbędne. Kiedy nauczyciele są kompetentni i mogą aktywnie uczestniczyć w interwencji, dzieci z ASD otrzymują spójne wsparcie w domu, w terapii i w szkole, co wzmacnia skuteczność oddziaływań.

Jednym z ważniejszych obszarów potrzeb dzieci z ASD we wczesnym dzieciństwie jest rozwój społeczno-emocjonalny. ASD charakteryzuje się trudnościami w interakcjach społecznych i komunikacji, a także wyzwaniem w zakresie rozumienia i regulowania emocji. Umiejętności społeczno-emocjonalne — takie jak zdolność do wspólnego skupienia uwagi, współdziałania w zabawie z rówieśnikami, rozpoznawania i wyrażania

emocji oraz dostosowywania się do rutyn społecznych — zazwyczaj zaczynają rozwijać się w wieku przedszkolnym u dzieci neurotypowych. U dzieci z ASD często jednak nie pojawiają się one bez celowego, ukierunkowanego wsparcia. Jeśli opóźnienia w rozwoju społeczno-emocjonalnym pozostają niezauważone lub niezaadresowane, mogą prowadzić do izolacji w grupie, problemów behawioralnych wynikających z frustracji lub niezrozumienia, a także do narastających trudności w uczeniu się (ponieważ znaczna część wczesnej edukacji opiera się na interakcjach społecznych) (McGuire i Meadan, 2022).

Dlatego bardzo ważnym elementem szkolenia nauczycieli pracujących z małymi dziećmi z ASD jest pomoc w zrozumieniu społeczno-emocjonalnego profilu autyzmu oraz sposobów wspierania tych kompetencji w warunkach szkolnych. Nauczyciele i rodzice mogą wspierać zdrowie psychiczne oraz rozwój społeczno-emocjonalny najmłodszych dzieci z ASD poprzez codzienne interakcje i odpowiednio zaplanowane aktywności edukacyjne. Może to obejmować m.in. bezpośrednią naukę zasad społecznych, wspieranie zabawy i interakcji rówieśniczych, a także wykorzystywanie pomocy wizualnych lub narracyjnych do wyjaśniania emocji i właściwych zachowań. Nauczyciele mogą np. wprowadzać programy rozwoju społeczno-emocjonalnego dostosowane do dzieci z trudnościami rozwojowymi, skupiając się na takich umiejętnościach jak naprzemiennność w zabawie, empatia, rozpoznawanie uczuć czy strategie wyciszania się. Praktyki oparte na dowodach, które wspierają rozwój społeczno-emocjonalny u dzieci autystycznych, często podkreślają znaczenie pomocy wizualnych, przewidywalnych rutyn, modelowania i odgrywania ról oraz pozytywnego wzmocnienia zachowań społecznych (Aldabas, 2019). Jedną z istotnych strategii w tym obszarze są historyjki społeczne. Dodatkowo nauczyciele mogą tworzyć sprzyjający klimat klasy, doceniający różnorodność i wspiera wzajemny szacunek.

Współczesna wczesna edukacja powinna również uwzględniać integrację narzędzi cyfrowych i innych innowacyjnych strategii, aby skutecznie odpowiadać na potrzeby uczniów z ASD. Technologia cyfrowa, stosowana świadomie, może być potężnym wsparciem w edukacji dzieci autystycznych. Wiele z nich dobrze reaguje na formaty wizualne i interaktywne, a narzędzia dydaktyczne oparte na technologii — takie jak aplikacje edukacyjne, platformy do nauki w formie gry czy multimedialne materiały nauczania — mogą zapewniać zindywidualizowane i angażujące doświadczenia edukacyjne.

Najnowsza literatura naukowa zaczyna potwierdzać skuteczność interwencji cyfrowych w przypadku ASD. Obszerna metaanaliza opublikowana w 2024 roku wykazała, że interwencje cyfrowe prowadzą do znaczących popraw w zakresie umiejętności rozwojowych u dzieci i młodzieży z ASD (Xu i in., 2024). Co ważne, najsilniejsze efekty zaobserwowano w interwencjach ukierunkowanych na umiejętności społeczno-emocjonalne, co sugeruje, że dobrze zaprojektowane narzędzia cyfrowe mogą skutecznie wspierać rozwój komunikacji, rozpoznawania emocji i interakcji społecznych. Autorzy zalecają włączenie interwencji cyfrowych jako uzupełnienia tradycyjnych metod behawioralnych i edukacyjnych (Xu i in., 2024). W praktyce oznacza to, że program edukacyjny dotyczący ASD powinien edukować nauczycieli w zakresie dostępnych technologii — np. aplikacji do nauki umiejętności społecznych lub samoregulacji emocjonalnej, narzędzi do wideomodelowania czy komunikacji alternatywnej (AAC) dla dzieci niemówiących — oraz z tym, jak wykorzystywać je w praktyce pedagogicznej. Nauczyciele powinni wiedzieć nie tylko, jakie narzędzia istnieją, ale także jak włączać je w codzienne rutyny i proces nauczania, aby wzmocnić realizowane cele edukacyjne.

Wśród specjalistycznych strategii stosowanych przy pracy z ASD szczególne znaczenie mają historyjki społeczne. Zostały one opracowane w latach 90. przez pedagoga Carol Gray jako krótkie, spersonalizowane opowiadania opisujące sytuację, umiejętność lub pojęcie w kontekście istotnych wskazówek społecznych i właściwych reakcji. Są pisane (i często ilustrowane) z perspektywy dziecka i mają na celu pomóc mu zrozumieć, czego może się spodziewać w danej sytuacji oraz jak odpowiednio się zachować, zwłaszcza gdy sytuacje społeczne są dla niego mylące lub wywołują lęk (Wright i in., 2024). Historyjka społeczna może pomóc dziecku przygotować się np. na próbny alarm przeciwpożarowy, spokojnie wyjaśniając, jakie dźwięki usłyszy i co się wydarzy, albo nauczyć, jak czekać na swoją kolej na placu zabaw. Dzięki jasnym, wizualnym wskazówkom historyjki społeczne wykorzystują mocne strony wielu dzieci autystycznych związane z przetwarzaniem wizualnym oraz potrzebę przewidywalności.

Badania potwierdzają skuteczność historyjek społecznych jako narzędzia pedagogicznego. Obszerna analiza Aldabas (2019), obejmująca badania z lat 1999–2017, wykazała, że interwencje oparte na historyjkach społecznych są bardzo skuteczne w poprawianiu różnych zachowań i umiejętności u dzieci z ASD. Stwierdzono m.in., że historyjki społeczne pomagają ograniczać zachowania niepożądane (takie jak wybuchy złości czy agresja) oraz uczyć pozytywnych zachowań społecznych, takich jak inicjowanie rozmowy, prośenie o pomoc czy reagowanie na rówieśników. W wielu przypadkach korzyści przenosiły się na inne sytuacje niż ta opisana w historyjce, co sugeruje, że dzieci internalizowały zdobyte umiejętności i stosowały je w nowych kontekstach. Historyjki społeczne to interwencja nisko-kosztowa, bezpieczna i łatwa do zastosowania w warunkach przedszkolnych — nauczyciele lub specjaliści mogą tworzyć historyjki dopasowane do indywidualnych potrzeb dziecka albo korzystać z gotowych zestawów opowiadań opisujących częste sytuacje (np. „korzystanie z toalety w przedszkolu” czy „dzielenie się zabawkami”). Historyjki mogą być prezentowane jako książeczki obrazkowe, prosty tekst lub w formie cyfrowej (np. jako prezentacje lub aplikacje), w zależności od poziomu rozumienia dziecka.

W przygotowaniu nauczycieli ważne jest nie tylko przedstawienie koncepcji historyjek społecznych, ale także rozwijanie umiejętności ich tworzenia i stosowania. Obejmuje to m.in. szkolenie w zakresie identyfikowania odpowiednich zachowań lub umiejętności, które mają być celem opowiadania, pisanie w języku pozytywnym i przyjaznym dziecku oraz włączania historyjek w codzienną rutynę (np. wspólne czytanie każdego ranka). Nauczyciele powinni również umieć monitorować postępy dziecka i odpowiednio modyfikować historyjki. Ponieważ historyjki społeczne mogą być dziś prezentowane także w formie cyfrowej (np. w aplikacjach interaktywnych), temat ten doskonale łączy się z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych omówionych wcześniej.

Połączenie pedagogiki wizualnej i technologii — na przykład wykorzystanie tabletów do prezentacji historyjek z dźwiękiem i animacją — może dodatkowo zwiększyć zaangażowanie najmłodszych dzieci z ASD.

Podsumowując, integracja narzędzi cyfrowych i historyjek społecznych w edukacji wczesnodziecięcej stanowi nowoczesne, oparte na dowodach podejście do nauczania dzieci z ASD. Program nauczania dotyczący wczesnej edukacji dzieci z ASD musi przygotować nauczycieli do świadomego, krytycznego i kreatywnego korzystania z tych narzędzi. Wykorzystując technologię i interwencje oparte na narracji, nauczyciele mogą tworzyć bardziej dostępne, angażujące i skuteczne doświadczenia edukacyjne, odpowiadające na unikalne style uczenia się dzieci ze spektrum.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty i dowody, staje się jasne, że kurs dotyczący edukacji wczesnodziecięcej dzieci z ASD powinien być podstawowym elementem programów kształcenia nauczycieli (szczególnie tych przygotowujących do pracy w przedszkolach i klasach I–III). Uzasadnienie jest wieloaspektowe: ASD jest na tyle powszechne, że każdy nauczyciel prawdopodobnie będzie pracował z uczniami autystycznymi; wczesna interwencja i odpowiednie wsparcie mogą znacząco zmienić przebieg rozwoju dziecka; a istnieją specjalistyczne strategie (w tym narzędzia cyfrowe i historyjki społeczne), których nauczyciele muszą potrafić używać. W kontekście edukacji włączającej od nauczycieli oczekuje się różnicowania nauczania i dostosowywania go do zróżnicowanych potrzeb uczniów — zadania niemal niemożliwego bez odpowiedniego przygotowania w zakresie specjalnych potrzeb edukacyjnych. Co więcej, zapewnienie nauczycielom kompetencji do wspierania uczniów autystycznych jest częścią realizacji prawa każdego dziecka do edukacji. W Europie to nie tylko imperatyw moralny i praktyczny, ale również prawny: równy dostęp do edukacji dla uczniów z niepełnosprawnościami jest zagwarantowany przez Konwencję ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami (UNCRPD) (Autism-Europe, 2020). Oznacza to, że instytucje kształcące nauczycieli mają obowiązek przygotowywać absolwentów do stosowania zasad edukacji włączającej w praktyce.

Podsumowując, wczesna edukacja dzieci z ASD jest zbyt ważna, aby opierała się na metodzie prób i błędów lub wyłącznie na doświadczeniu zdobywanym w pracy. Istnieje dziś silna baza dowodowa dotycząca zarówno potrzeb dzieci autystycznych w wieku 3–7 lat, jak i skutecznych strategii wspierania ich rozwoju. Włączenie takiego szkolenia do podstawowych elementów kształcenia nauczycieli odzwierciedla nasze zobowiązanie wobec edukacji włączającej i wysokiej jakości edukacji dla wszystkich uczniów. Przygotowując nauczycieli do wspierania dzieci z ASD od pierwszych lat nauki, tworzymy fundament dla bardziej inkluzyjnych klas, lepszych rezultatów edukacyjnych i bardziej empatycznego, świadomego społeczeństwa.

Bibliografia

- Autism-Europe. (2020, July 1). *Recommendations to improve specialist teaching support for autism in Europe* [Policy document]. Retrieved from <https://www.autismeurope.org/blog/2020/07/01/recommendations-to-improve-specialist-teaching-support-for-autism-in-europe/>
- Aldabas, R. (2019). Effectiveness of social stories for children with autism: A comprehensive review. *Technology & Disability*, 31(1–2), 1–13. <https://doi.org/10.3233/TAD-190001>
- Fuller, E. A., & Kaiser, A. P. (2020). The Effects of Early Intervention on Social Communication Outcomes for Children with Autism Spectrum Disorder: A Meta-analysis. *Journal of autism and developmental disorders*, 50(5), 1683–1700. <https://doi.org/10.1007/s10803-019-03927-z>
- Mendez, M. A., Oakley, B., Canitano, R., San José-Cáceres, A., Tinelli, M., Knapp, M., ... & Arango, C. (2023). Autism care pathway in Europe. *European Psychiatry*, 66(1), e81. <https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2023.2435>
- McGuire, S.N., Meadan, H. (2022). Social Inclusion of Children with Persistent Challenging Behaviors. *Early Childhood Educ J* 50, 61–69. <https://doi.org/10.1007/s10643-020-01135-4>
- Wright B, Bell KJ, Blackwell JE, Teige C, Mandefield L, Wang HI, et al. Impact of Social Stories on social and emotional health of autism spectrum primary school children: the ASSSIST2 RCT with economic evaluation. *Health Technol Assess* 2024;28(39). <https://doi.org/10.3310/JBTM8017>
- Xu, F., Gage, N. A., Zeng, S., Zhang, M., Iun, A., O’Riordan, M., & Kim, E. (2024). The use of digital interventions for children and adolescents with Autism Spectrum Disorder: A meta-analysis. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1007/s10803-024-06563-4>

1.2 Przegląd kursu

1.2.1 Ogólny cel kursu

Głównym celem kursu jest rozwijanie u przyszłych nauczycieli pewności siebie oraz kompetencji niezbędnych do wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego małych dzieci z ASD (w wieku 3–7 lat). Poprzez połączenie podstawowej teorii, strategii opartych na dowodach oraz praktyki warsztatowej kurs zapewnia, że nauczyciele będą potrafili:

1. Opisać podstawowe cechy ASD i wyjaśnić, w jaki sposób ASD wpływa na rozwój społeczno-emocjonalny małych dzieci.
2. Identyfikować i stosować podstawowe strategie nauczania inkluzyjnego oraz technologie wspomagające, które wspierają potrzeby społeczno-emocjonalne i edukacyjne dzieci z ASD.
3. Projektować zindywidualizowane i cyfrowe historyjki społeczne w celu wspierania regulacji emocji, komunikacji i rozumienia społecznego u dzieci.
4. Wykazać się znajomością zasad współpracy z rodzinami oraz zespołami interdyscyplinarnymi, aby wspierać naukę poza klasą.

1.2.2 Zawartość modułów

1. Zrozumienie autyzmu i rozwoju społeczno-emocjonalnego

- Podstawowe cechy ASD i ich wpływ na uczenie się oraz interakcje
- Rozwój społeczno-emocjonalny we wczesnym dzieciństwie (3–7 lat): typowe kamienie milowe vs. nietypowe wzorce u dzieci z ASD, teorie rozwoju społeczno-emocjonalnego i ich wpływ na ASD
- Rola nauczyciela w kształtowaniu umiejętności społecznych i kompetencji emocjonalnych
- Tworzenie systemów mentoringu, nadzoru i wsparcia ciągłego
- Opracowanie planu indywidualnego rozwoju zawodowego
- Planowanie indywidualnego rozwoju zawodowego dla nauczycieli pracujących z uczniami neuro różnorodnymi
- Studium przypadków i rozwój zawodowy

2. Nauczanie inkluzyjne i technologie wspomagające

- Dostosowanie nauczania do zróżnicowanych stylów uczenia się i profili poznawczych
- Techniki podtrzymywania uwagi i motywacji u uczniów z ASD
- Zarządzanie wyzwaniami w klasie: napady złości, lęk i dysregulacja emocjonalna
- Praktyczne narzędzia i gotowe zasoby do pracy w klasie
- Ćwiczenia w odgrywaniu ról: reagowanie w sytuacjach kryzysowych i wsparcie emocjonalne
- Wprowadzenie do stosowania technologii wspomagających (aplikacje, AAC, tablice interaktywne itp.)
- Wykorzystanie technologii wizualnej i interaktywnej do wspierania edukacji społecznej, emocjonalnej i poznawczej
- Integracja narzędzi cyfrowych w celu wspierania komunikacji i autonomii
- Rozwiązywanie typowych problemów we wdrażaniu i tworzenie wspierających rutyn klasowych
- Studium przypadków: wspieranie rozwoju społeczno-emocjonalnego przy użyciu narzędzi AAC

3. Historyjki społeczne - wprowadzenie

- Historyjki społeczne – geneza oraz podstawy teoretyczne
- Definicja, cel i charakterystyka
- Podstawowe elementy i struktura (zdania opisowe, perspektywiczne, nakazowe, afirmatywne)
- Organizacja treści, użycie języka i wsparcie wizualne (projekt drukowany i cyfrowy)
- Zastosowania w rutynach, zachowaniach, emocjach i kontekstach
- Korzyści dla uczniów z ASD i innymi profilami neuro różnorodnymi
- Strategie wdrażania i integracji w praktyce klasowej
- Tworzenie scenariuszy historyjek społecznych

4. Projektowanie i stosowanie cyfrowych historyjek społecznych

- Podstawowe zasady tworzenia skutecznych, spersonalizowanych historyjek społecznych dopasowanych do potrzeb rozwojowych i emocjonalnych każdego dziecka
- Włączanie historyjek społecznych w codzienne rutyny w celu wspierania regulacji zachowań, rozumienia emocji i płynniejszych przejść
- Oprogramowanie i narzędzia aplikacyjne (Story Creator, Canva i inne narzędzia oparte na AI)
- Tworzenie i prezentacja cyfrowych historyjek społecznych przy użyciu dostępnych narzędzi multimedialnych (obrazy, narracja audio, wideo)
- Wykorzystanie edytowalnych szablonów i gotowych przykładów do tworzenia spersonalizowanych historyjek
- Studium przypadku: tworzenie historyjki wspierającej płynne przejścia
- Sesje praktyczne: tworzenie historyjek w praktyce

5. Budowanie mostów: współpraca z rodzicami i specjalistami
 - Tworzenie zintegrowanych systemów wsparcia w domu, szkole i w środowisku terapeutycznym
 - Strategie komunikacji w celu aktywnego włączania i wspierania rodzin w rozwoju społeczno-emocjonalnym ich dzieci
 - Wspieranie współpracy interdyscyplinarnej: role, rutyny i wzajemny szacunek
 - Udostępnianie narzędzi cyfrowych i historyjek w celu wzmocnienia nauki poza klasą
 - Studium przypadku: wzmacnianie współpracy szkoła-dom przy użyciu cyfrowych historyjek społecznych
6. Ocena wpływu: monitorowanie rozwoju i dostosowywanie wsparcia
 - Obserwacja i mierzenie rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci, w tym zachowań, regulacji emocji i interakcji z rówieśnikami
 - Ocena wpływu narzędzi cyfrowych i historyjek społecznych, uwzględniając zarówno wpływ krótkoterminowy, jak i długofalowy rozwój
 - Wykorzystanie danych i obserwacji w praktyce do personalizacji strategii i wsparcia indywidualnego postępu ucznia
 - Refleksja nad praktyką nauczycielską w celu dostosowania interwencji i udoskonalania podejścia zawodowego
 - Studium przypadku: dostosowanie wsparcia emocjonalnego w oparciu o postępy ucznia
 - Refleksja nad rozwojem zawodowym

1.2.3 Wymagania wstępne

Przed rozpoczęciem kursu, uczestnicy powinni posiadać następującą wiedzę:

- Podstawową znajomość rozwoju dziecka: Wiedza na temat ogólnych kamieni milowych w rozwoju we wczesnym dzieciństwie (wiek 3–7 lat), ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju poznawczego, społecznego i emocjonalnego.
- Znajomość psychologii edukacyjnej: Zrozumienie podstawowych teorii w edukacji, w tym teorii uczenia się oraz technik zarządzania zachowaniem.
- Wstępną wiedzę na temat ASD: Podstawowa świadomość zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich najważniejszych cech oraz wpływu na proces uczenia się i interakcje społeczne.
- Podstawowe zrozumienie zasad edukacji włączającej: Świadomość znaczenia inkluzyjności w klasie oraz podstawowe strategie wspierania różnorodnych uczniów.
- Podstawową znajomość technologii: Znajomość narzędzi cyfrowych i zasobów, które będą wykorzystywane do projektowania i wdrażania historyjek społecznych oraz innych technologii wspomagających w klasie.

1.2.4 Cele kursu

Po zakończeniu tego kursu przyszli nauczyciele będą potrafili:

1. Opisać podstawowe cechy ASD i wyjaśnić, jak ASD wpływa na rozwój społeczno-emocjonalny małych dzieci
 - Zidentyfikować podstawowe cechy ASD.
 - Wyjaśnić wpływ ASD na komunikację, regulację emocji oraz interakcje społeczne.
 - Porównać typowe kamienie milowe rozwoju społeczno-emocjonalnego (wiek 3–7 lat) z nietypowymi wzorcami obserwowanymi u dzieci z ASD.
 - Zaprojektować strategie w klasie wspierające umiejętności społeczne i kompetencje emocjonalne u uczniów neuroróżnorodnych.
 - Tworzyć i zarządzać systemami mentoringu, nadzoru i wsparcia koleżeńskiego dla ciągłego rozwoju zawodowego.
 - Tworzyć i wdrażać indywidualny plan rozwoju zawodowego dostosowany do nauczania uczniów z ASD.
 - Zrozumieć profile przetwarzania sensorycznego i ich wpływ na uczenie się, a także różnice związane z wiekiem i płcią oraz ich wpływ na funkcjonowanie ucznia i potrzeby edukacyjne.
 - Zrozumieć rolę nauczyciela w wspieraniu kompetencji emocjonalnych u dzieci w wieku 2–7 lat.
 - Utworzyć spersonalizowany plan rozwoju zawodowego, uwzględniający cele SMART i powiązany z cyklem PDCA (Plan-Do-Check-Act) dla ciągłego doskonalenia, w kontekście ASD.
2. Opisać, jak dostosować strategie nauczania i narzędzia dla uczniów neuroróżnorodnych
 - Wyjaśnić, jak dostosować nauczanie do stylów uczenia się i profili poznawczych.
 - Wyjaśnić techniki nauczania zwiększające uwagę i motywację uczniów z ASD.
 - Zdobyć wiedzę na temat technologii wspomagających (AAC, aplikacje, tablice cyfrowe itp.).
 - Wyjaśnić, jak integrować narzędzia cyfrowe w celu wspierania rozwoju społecznego, emocjonalnego i akademickiego.
3. Opisać teoretyczne podstawy historyjek społecznych i ich zastosowanie w edukacji wczesnoszkolnej u dzieci z ASD
 - Wyjaśnić pochodzenie i filozofię historyjek społecznych, wskazując ich podstawy koncepcyjne i ewolucję.
 - Zdefiniować, czym są historyjki społeczne, ich cel i główne cechy, demonstrując zrozumienie ich funkcji edukacyjnej.
 - Oceniać korzyści płynące z historyjek społecznych dla uczniów z autyzmem i innymi profilami neuroróżnorodnymi, rozpoznając ich wpływ na uczenie się i inkluzję.

- Rozpoznać najważniejsze elementy historyjek społecznej oraz zastosowanie zdań opisowych, perspektywicznych i dyrektywnych.
- Analizować, jak treść historyjek społecznych jest organizowana, uwzględniając użycie języka i wsparcia wizualnego w formatach drukowanych i cyfrowych.
- Rozpoznać, jak stosować historyjki społeczne w różnych kontekstach, takich jak rutyny dnia codziennego, regulacja emocji, konkretne zachowania i sytuacje społeczne.
- Zidentyfikować strategie wdrażania i integrowania historyjek społecznych w praktyce nauczania, dostosowując je do potrzeb uczniów i środowiska edukacyjnego.
- Tworzyć scenariusze edukacyjne w formie historyjek społecznych.

4. Projektować i tworzyć spersonalizowane, cyfrowe historyjki społeczne wspierające regulację emocji, komunikację i rozumienie społeczne

- Używać narzędzi cyfrowych do tworzenia interaktywnych i angażujących historyjek społecznych.
- Wykorzystywać edytowalne szablony i gotowe przykłady do tworzenia spersonalizowanych historyjek.
- Włączać elementy multimedialne, takie jak obrazy, narracja audio i filmy, aby zwiększyć zaangażowanie i dostępność.
- Projektować spersonalizowane historyjki społeczne zgodnie z wybranymi mediami cyfrowymi dla małych dzieci z ASD w celu wspierania regulacji emocji, komunikacji i rozumienia społecznego.
- Stosować podstawowe zasady tworzenia skutecznych i indywidualnych cyfrowych historyjek społecznych dostosowanych do potrzeb rozwojowych i emocjonalnych każdego dziecka.
- Opracowywać cyfrowe historyjki społeczne oparte na realnych scenariuszach i studiach przypadków.
- Integrować cyfrowe historyjki społeczne w codzienne rutyny klasowe.
- Włączać cyfrowe historyjki społeczne w interwencje behawioralne i działania związane z edukacją społeczno-emocjonalną.

5. Rozumieć zagadnienia związane ze współpracą i zaangażowaniem rodziny we wspieraniu rozwoju społeczno-emocjonalnego

- Opisać, dlaczego współpraca z rodzinami i zespołami interdyscyplinarnymi jest ważna dla wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego małych dzieci z ASD.
- Zidentyfikować role i wkład specjalistów (np. terapeutów, nauczycieli wspomagających, członków rodziny) w zespole wsparcia.
- Stosować podejście oparte na szacunku oraz komunikację zorientowaną na rodzinę.
- Opracować proste materiały (np. biuletyny, plany spotkań lub historyjki cyfrowe) w celu rozwijania dobrej komunikacji oraz zaangażowania rodzin.
- Analizować konkretne sytuacje, aby ocenić, jak dobra współpraca z rodziną wspiera naukę i rozwój emocjonalny oraz podejmować refleksję nad własną przyszłą rolą w takiej współpracy.

6. Opracować skuteczne strategie obserwacji, analizy i interwencji dla uczniów z ASD

- Stosować ustrukturalizowane metody obserwacji w celu monitorowania rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci, w tym zachowań, regulacji emocji i interakcji rówieśniczych.
- Analizować dane obserwacyjne i klasowe w celu identyfikacji indywidualnych potrzeb ucznia i opracowania spersonalizowanych strategii interwencji.
- Oceniać wpływ narzędzi cyfrowych i historyjek społecznych poprzez ocenę zarówno krótkoterminowych reakcji behawioralnych, jak i długoterminowego postępu rozwojowego uczniów z ASD.
- Dokonywać krytycznej refleksji nad praktykami nauczania i określać, jak te doświadczenia mogą kierować dostosowaniem interwencji w klasie.
- Analizować konkretne sytuacje w celu oceny potrzeb emocjonalnych i społecznych ucznia oraz rekomendowania odpowiednich modyfikacji strategii wsparcia.

1.2.5 Efekty kształcenia (Wiedza, umiejętności, kompetencje)

Program integruje wiedzę, umiejętności i kompetencje, koncentrując się na następujących obszarach:

- Wiedza – odnosi się głównie do teoretycznego rozumienia ASD, metod współpracy oraz obserwacji dzieci.
- Umiejętności – skupiają się na tworzeniu praktycznych materiałów edukacyjnych (m.in. historyjek społecznych) oraz wdrażaniu strategii nauczania włączającego.
- Kompetencje – kładą nacisk na refleksję nad własną praktyką oraz rozwój zawodowy.

Wiedza	K1 – Zna podstawowe zasady interwencji z użyciem narzędzi cyfrowych, takich jak cyfrowe historyjki społeczne, oraz ich zastosowanie w środowiskach edukacyjnych dla dzieci z ASD.
	K2 – Zna metody obserwacji i techniki zbierania danych stosowane do oceny rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci.
	K3 – Zna techniki analizy przypadków w celu zrozumienia złożoności wyzwań emocjonalnych i behawioralnych u dzieci z ASD.
	K4 – Potrafi opisać kryteria DSM-5 oraz profile poznawcze (np. Teoria Umysłu, funkcje wykonawcze) związane z ASD.
	K5 – Zna wiodące teorie rozwoju społeczno-emocjonalnego oraz ich znaczenie w przypadku dzieci z ASD.

	K6 – Potrafi opisać profile przetwarzania sensorycznego, zachowania stereotypowe oraz różnice związane z płcią u dzieci z ASD.
	K7 – Umie wyjaśnić teoretyczne podstawy i pochodzenie historyjek społecznych, w tym ich rozwój i znaczenie w kontekście edukacyjnym.
	K8 – Umie opisać podstawowe elementy i strukturę historyjek społecznych.
	K9 – Umie zidentyfikować cechy, cel i potencjalne zastosowania historyjek społecznych, szczególnie w wspieraniu uczniów neuroróżnorodnych, takich jak dzieci z ASD.
	K10 – Umie zidentyfikować i opisać różne narzędzia cyfrowe i zasoby, które mogą być używane do tworzenia i prezentowania cyfrowych historyjek społecznych.
	K11 – Potrafi opisać rodzaje historyjek społecznych.
	K12 – Potrafi wyjaśnić, jak cyfrowe historyjki społeczne mogą być integrowane w codziennych rutynach klasowych oraz podczas interwencji behawioralnych.
	K13 – Potrafi opisać cechy cyfrowych historyjek społecznych stosowanych w pracy z małymi dziećmi z ASD.
	K14 – Potrafi opisać możliwe korzyści cyfrowych historyjek społecznych w zakresie regulacji emocji, komunikacji i świadomości interakcji społecznych.
	K15 – Rozumie, jak metody obserwacji i oceny są wykorzystywane do sprawdzenia, czy docelowe zachowania lub umiejętności są osiągnięte.
	K16 – Rozumie zasady i znaczenie współpracy między rodzinami, nauczycielami i terapeutami we wspieraniu dzieci z ASD.
	K17 – Potrafi zidentyfikować role i obowiązki różnych członków zespołu zaangażowanego w naukę i rozwój dziecka.
	K18 – Potrafi rozpoznawać strategie komunikacji wspierające zaangażowanie rodziny i współpracę interdyscyplinarną.
	K19 – Potrafi wyjaśnić podstawowe zasady edukacji inkluzyjnej w kontekście udziału osób ze specjalnymi potrzebami w procesie edukacyjnym.
	K20 – Potrafi wyjaśnić potrzeby poznawcze i emocjonalne dzieci z diagnozą ASD w procesie uczenia się.
	K21 – Potrafi klasyfikować funkcje technologii wspomagających (AAC, aplikacje mobilne, pomoce wizualne) w środowisku edukacyjnym.

Umiejętności:	S1 – Potrafi stosować ustrukturyzowane narzędzia obserwacyjne w celu monitorowania rozwoju emocjonalnego i behawioralnego.
	S2 – Potrafi analizować dane z obserwacji i zajęć klasowych w celu identyfikacji konkretnych potrzeb ucznia.
	S3 – Potrafi ocenić efekty stosowania narzędzi cyfrowych oraz historyjek społecznych w celu określenia ich skuteczności.
	S4 – Potrafi dostosowywać strategie nauczania i interwencje na podstawie bieżącej informacji zwrotnej oraz oceny.
	S5 – Potrafi interpretować i reagować na konkretne sytuacje (w placówce oraz w systemie rodzinnym), sugerując odpowiednie strategie wsparcia emocjonalnego.
	S6 – Potrafi analizować konkretne sytuacje, aby rekomendować interwencje oparte na dowodach dla wyzwań społeczno-emocjonalnych.
	S7 – Potrafi opracowywać zajęcia edukacyjne wspierające rozpoznawanie emocji, regulację i interakcje rówieśnicze.
	S8 – Potrafi tworzyć i prowadzić sesje mentoringu lub superwizji w celu stałego wsparcia nauczycieli.
	S9 – Potrafi analizować strukturę i organizację historyjki społecznej, koncentrując się na doborze języka i integracji elementów wizualnych w formatach drukowanych i cyfrowych.
	S10 – Potrafi tworzyć scenariusze historyjek społecznych, opracowując kontekstualne i funkcjonalne przykłady.
	S11 – Potrafi wykorzystywać narzędzia cyfrowe (np. szablony, aplikacje, oprogramowanie do edycji) do tworzenia historyjek społecznych.
	S12 – Potrafi tworzyć scenariusze historyjek społecznych, które dokładnie opisują konkretną sytuację społeczną istotną dla przedszkolaków z ASD w edukacji włączającej, uwzględniając określenie miejsca, bohaterów i docelowego zachowania lub umiejętności.

S13 – Potrafi stosować strategie integracji cyfrowych historyjek społecznych w codziennych rutynach klasowych, włączając je w interwencje behawioralne i działania związane z edukacją emocjonalną dla małych dzieci z ASD.
S14 – Potrafi stosować techniki komunikacji szanującej rodziny i ukierunkowanej na rodzinę poprzez odgrywanie ról lub symulacje.
S15 – Potrafi opracowywać proste narzędzia i materiały (np. biuletyny, plany spotkań, historyjki społeczne) w celu ułatwienia zaangażowania rodziny i współpracy dom-szkoła.
S16 – Potrafi analizować konkretne sytuacje w celu oceny współpracy z rodziną i identyfikacji obszarów wymagających poprawy.
S17 – Potrafi opracowywać strategie nauczania dostosowane do różnych profili uczenia się i przygotowywać indywidualne plany nauczania.
S18 – Potrafi nawiązywać skuteczną komunikację z uczniami z ASD, stosując alternatywne narzędzia komunikacyjne (AAC).
S19 – Potrafi tworzyć formularze obserwacyjne i narzędzia do ewaluacji w celu monitorowania rozwoju społeczno-emocjonalnego uczniów z ASD.
S20 – Potrafi integrować technologie wspomagające w aktywnościach klasowych, dopasowując je do celów pedagogicznych i oceniając skuteczność ich zastosowania.

Kompetencje	C1 – Posiada umiejętność samodzielnego monitorowania, oceniania i udoskonalania interwencji w klasie z wykorzystaniem obserwacji i informacji zwrotnej.
	C2 – Potrafi samodzielnie wybierać i dostosowywać narzędzia wspierających (np. historyjki cyfrowe, strategie sensoryczne) w oparciu o obserwowany postęp.
	C3 – Systematycznie analizuje własną praktykę i aktywnie rozwija swoje kompetencje zawodowe w obszarze edukacji włączającej.
	C4 – Efektywnie uczestniczy w dialogu i współpracy zespołowej, dzieląc się wiedzą i doświadczeniem na temat wsparcia ucznia.
	C5 – Umie integrować obserwacje, konkretne sytuacje oraz refleksję nad własną praktyką w celu planowania dalszego rozwoju zawodowego.
	C6 – Integruje strategie oparte na bodźcach sensorycznych w codziennych aktywnościach edukacyjnych w celu wspierania autoregulacji.
	C7 – Wdraża i monitoruje indywidualny plan rozwoju zawodowego.
	C8 – Efektywnie współpracuje ze współpracownikami w celu utrzymania kultury edukacji włączającej dla uczniów neuro różnorodnych.
	C9 – Potrafi ocenić potencjalny wpływ historyjek społecznych na zaangażowanie uczniów, zachowanie i rozwój emocjonalny.
	C10 – Potrafi krytycznie oceniać warunki, jakie muszą spełniać historyjki społeczne, aby były skutecznie wykorzystywane w pracy edukacyjnej z dziećmi z ASD.
	C11 – Ocenia adekwatność i skuteczność różnych narzędzi cyfrowych i multimedialnych w tworzeniu spersonalizowanych, interaktywnych i angażujących cyfrowych historyjek społecznych.
	C12 – Potrafi stosować systematyczne podejście do projektowania i wykorzystywania cyfrowych historyjek społecznych dla indywidualnych uczniów z ASD w wieku przedszkolnym, zapewniając ich skuteczność i dostępność.
	C13 – Potrafi skutecznie współpracować z rodzicami i specjalistami, aby wykorzystywać cyfrowe historyjki społeczne jako wspólne narzędzie wspierające rozwój dziecka z ASD.
	C14 – Potrafi zastosować odpowiednie zasady współpracy przy planowaniu efektywnej współpracy z rodziną i specjalistami.
	C15 – Wykazuje gotowość do konstruktywnej współpracy z rodziną i zespołem specjalistów w celu wspierania społeczno-emocjonalnego rozwoju dziecka.
	C16 – Wykazuje umiejętność krytycznej oceny wpływu współpracy na system wsparcia dziecka oraz adekwatnego dostosowania strategii działania.
	C17 – Umie tworzyć uporządkowane i przyjazne środowisko uczenia się, wykorzystując technologie w sposób sprzyjający edukacji włączającej.
	C18 – Potrafi stworzyć cyfrowe formularze obserwacji oraz narzędzia ewaluacji do monitorowania rozwoju społeczno-emocjonalnego uczniów z ASD.

1.2.6 Proponowany czas nauki

	Godziny kontaktowe		Samokształcenie
	Wykłady	Warsztaty/seminaria	
Moduł 1	3	3	3
Moduł 2	2	3	2
Moduł 3	2	3	2
Moduł 4	2	5	10-15
Moduł 5	2	3	2
Moduł 6	2	2	2
Total	13	19	28

1.2.7 Metody nauczania i uczenia się

Kurs będzie wykorzystywał różnorodne interaktywne i praktyczne metody nauczania, aby zapewnić zaangażowanie, zrozumienie i zastosowanie wiedzy. Metody te obejmować będą:

1. Wykłady

Bezpośrednie przekazywanie wiedzy połączone z interaktywnymi dyskusjami, w celu wprowadzenia pojęć teoretycznych i aktywizacji studentów//uczestników kursu do uczenia się.

2. Warsztaty/Seminaria

Praktyczne, aktywne spotkania pozwalające na wykorzystanie teorii i poznanych strategii, prowadzone w małych grupach, umożliwiające naukę poprzez doświadczenie.

3. Studium przypadków

Analiza studiów przypadku w celu zbadania wyzwań i proponowania praktycznych rozwiązań, często w kontekście realnych scenariuszy.

4. Praktyka z narzędziami cyfrowymi

Tworzenie i wykorzystywanie zasobów cyfrowych, takich jak historyjki społeczne i narzędzia AAC, w celu wspierania nauki, zwłaszcza u uczniów neuroróżnorodnych.

5. Odgrywanie ról i symulacje

Ćwiczenie scenariuszy mogących mieć miejsce w klasie, w celu rozwijania umiejętności regulacji emocji, zarządzania kryzysowego i komunikacji poprzez naukę przez doświadczenie.

6. Autorefleksja i ewaluacja

Zachęcanie studentów/uczestników kursu do krytycznej refleksji nad własnym procesem rozwoju, praktykami edukacyjnymi i reakcjami emocjonalnymi w celu rozwijania samoświadomości i doskonalenia praktyki.

7. Informacja zwrotna od współuczestników

Otrzymywanie i udzielanie konstruktywnej informacji zwrotnej w grupach, w celu wzmocnienia nauki i wspierania współpracy.

8. Dyskusje grupowe

Udział w ustrukturyzowanych rozmowach na określone tematy, wspierających współpracę i krytyczne myślenie studentów/uczestników kursu.

9. Analiza przypadków w formie wideo

Analiza przypadków przedstawionych w formie wideo, pozwalająca studentom/uczestnikom kursu obserwować zachowania, sytuacje i reakcje w dynamicznym, wizualnym kontekście.

10. Przegląd artykułów naukowych

Analiza i dyskusja nad aktualnymi lub klasycznymi artykułami naukowymi w celu pogłębienia zrozumienia podstawowych pojęć i metodologii w danej dziedzinie.

11. Modelowanie wideo

Wykorzystanie klipów wideo do demonstrowania konkretnych zachowań lub umiejętności, umożliwiając studentom/uczestnikom kursu wizualizację oczekiwanych zachowań w kontekście.

12. Odgrywanie ról

Symulowanie sytuacji z życia codziennego, takich jak zarządzanie klasą czy regulacja emocji, w celu ćwiczenia odpowiednich reakcji i rozwijania strategii radzenia sobie.

13. Nauczanie oparte na studiach przypadków

Wykorzystanie studiów przypadków do rozwijania umiejętności rozwiązywania problemów i krytycznego myślenia, z ustrukturyzowanymi dyskusjami i analizami każdego przypadku.

14. Praca grupowa

Praca studentów/uczestników kursu w grupach nad osiągnięciem celów edukacyjnych, z naciskiem na współpracę.

15. Demonstracja i ćwiczenie umiejętności praktycznych

Demonstracja konkretnych umiejętności lub procedur przez trenera, a następnie przeprowadzenie ćwiczeń praktycznych w celu rozwoju kompetencji.

16. Praktyka autorefleksyjna

Zachęcanie do ciągłej autorefleksji nad praktyką nauczania i uczenia się w celu wspierania ciągłego doskonalenia i rozwoju zawodowego.

17. Nauczanie oparte na rozwiązywaniu problemów

Praca studentów/uczestników kursu w grupach nad rozwiązywaniem złożonych problemów, wspierająca krytyczne myślenie.

18. Prowadzenie dzienników

Własna autorefleksja studentów/uczestników kursu dotycząca ich doświadczeń oraz procesu edukacyjnego, wspierająca rozwój osobisty.

1.2.8 Metody oceniania

Studenci/uczestnicy kursu będą oceniani za pomocą połączenia zadań praktycznych oraz pisemnych.

Metody oceniania obejmują:

- Zadania praktyczne (np. tworzenie planu wsparcia sensorycznego, prototypu narzędzia cyfrowego, planów lekcji)
- Analiza studiów przypadków
- Refleksyjne pisanie
- Aktywny udział: Aktywny udział w warsztatach i zajęciach grupowych, w tym tworzenie historyjek społecznych oraz odgrywanie scenariuszy
- Projekt końcowy: Końcowe zadanie obejmujące stworzenie cyfrowej historyjki społecznej oraz ocenę jej potencjalnego wpływu w pracy z dziećmi z ASD
- Projekt cyfrowej historyjki społecznej

1.2.9 Sugerowana literatura

Artykuły naukowe:

- Al-Azawei, A., Serenelli, F., & Lundqvist, K. (2016). Universal Design for Learning (UDL): A content analysis of peer reviewed journals from 2012 to 2015. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 16(3), 39-56.
- American Speech-Language-Hearing Association [ASHA]. (2022). AAC: Overview and Scope of Practice.
- Andrade, H., & Valtcheva, A. (2009). Promoting learning and achievement through self-assessment. *Theory into practice*, 48(1), 12-19.
- ASHA. (2022). AAC in Schools: Guidelines and Best Practices.
- Ashburner, J., Ziviani, J., & Rodger, S. (2010). Surviving in the mainstream: Capacity of children with autism spectrum disorders to perform academically and regulate their emotions and behaviour at school. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 4(1), 18-27.
- Beukelman, D. & Light, J. (2020). Augmentative and Alternative Communication: Supporting Children and Adults with Complex Communication Needs, 5th Edition. *eTextbooks for Students*. 588. <https://stars.library.ucf.edu/etextbooks/588>
- Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability (formerly: Journal of personnel evaluation in education)*, 21, 5-31.
- Bogdashima, O. (2016). *Sensory Perceptual Issues in Autism and Asperger Syndrome, Second Edition: Different Sensory Experiences - Different Perceptual Worlds*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Booth, R., & Happé, F. (2010). "Hunting with a knife and ... fork": examining central coherence in autism, attention deficit/hyperactivity disorder, and typical development with a linguistic task. *Journal of experimental child psychology*, 107(4), 377–393. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2010.06.003>
- Camilleri, L. J., Maras, K., & Brosnan, M. (2024). Effective digital support for autism: Digital social stories. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1272157.
- Como, D. H., Goodfellow, M., Hudak, D., & Cermak, S. A. (2024). "A scoping review: Social stories supporting behaviour change for individuals with Autism". *Journal of occupational therapy, schools & early intervention*, 17(1), 154–175.
- Craig, F., Margari, F., Legrottaglie, A. R., Palumbi, R., de Giambattista, C., & Margari, L. (2016). A review of executive function deficits in autism spectrum disorder and attention-deficit/hyperactivity disorder. *Neuropsychiatric disease and treatment*, 12, 1191–1202. <https://doi.org/10.2147/NDT.S104620>
- Cull, K.F. (2025). What is a Social Story? Featuring Carol Gray: <https://undivided.io/resources/what-is-a-social-story-featuring-carol-gray-2202>
- Dell, A. G., Newton, D. A., & Petroff, J. G. (2012). *Assistive technology in the classroom: Enhancing the school experiences of students with disabilities*. Upper Saddle River, N.J. : Pearson Merrill Prentice Hall
- Deppeler, J., Loreman, T., Florian, L., Smith, R., & Forlin, C. (Eds.). (2015). *Inclusive pedagogy across the curriculum*. Emerald Group Publishing.
- Doran, G. T. (1981). There's a SMART way to write managements's goals and objectives. *Management review*, 70(11).
- Guardado, K. E., & Sergent, S. R. (2023, July 31). Sensory integration. In StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing. Retrieved July 2, 2025, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559155/>
- Hodgdon, L. A. (1995). *Visual strategies for improving communication: Practical supports for school and home (Vol. 1)*. Quirk Roberts Publishing.

- Jaja et. al (2025) Emotional Literacy as Curriculum: A New Paradigm for Resilient Classrooms. *Front. Educ. Sec. Mental Health and Wellbeing in Education* Vol.10
<https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2025.1610746/abstract>
- Jordan, R., & Powell, S. (1995). *Understanding and teaching children with autism*. J. Wiley.
- Malik, F., & Marwaha, R. (2022, September 18). Developmental stages of social emotional development in children. In *StatPearls* [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK534819/>
- NASET, *Strategies for Social Skills for Students with Autism Spectrum Disorder*:
https://www.naset.org/fileadmin/user_upload/Autism_Series/Strategies_for_Social_Skills_for_Students_w_ASD.pdf
- Omar, S., & Bidin, A. (2015). The Impact of Multimedia Graphic and Text with Autistic Learners in Reading. *Universal Journal of Educational Research*, 3(12), 989-996.
<https://doi.org/10.13189/ujer.2015.031206>
- Riga, A, Ioannidi, V, Papayiannis, N. (2021). Social stories and digital literacy practices for inclusive education. *European Journal of Special Education Research*, 7(2),
<https://www.oapub.org/edu/index.php/ejse/article/view/3773>
- Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching every student in the digital age: Universal design for learning*. Association for Supervision and Curriculum Development, 1703 N. Beauregard St., Alexandria, VA 22311-1714 (Product no. 101042: \$22.95 ASCD members; \$26.95 nonmembers).
- Rosello, B., Berenguer, C., Baixauli, I., García, R., & Miranda, A. (2020). Theory of mind profiles in children with autism spectrum disorder: Adaptive/social skills and pragmatic competence. *Frontiers in Psychology*, 11, Article 567401. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.567401>
- Rouleau (2019) *Tapping Into the Expertise in the Building*
- Rubenstein, E., Wiggins, L. D., & Lee, L. C. (2015). A Review of the Differences in Developmental, Psychiatric, and Medical Endophenotypes Between Males and Females with Autism Spectrum Disorder. *Journal of developmental and physical disabilities*, 27(1), 119–139. <https://doi.org/10.1007/s10882-014-9397-x>
- Scarpa, A., White, S. W., & Attwood, T. (Eds.). (2013). *CBT for children and adolescents with high-functioning autism spectrum disorders*. Guilford Press.
- Schön, D. A. (2017). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. Routledge.
- Schonert-Reichl (2017) *Social and Emotional Learning and Teachers. The future of Children. VOL. 27 / NO. 1*
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1145076.pdf>
- Thomas, G. (2022). *How to do your research project: A guide for students*.
- Zinsser, K. M., Denham, S. A., & Curby, T. W. (2018). Becoming a Social and Emotional Teacher The Heart of Good Guidance. *YC Young Children*, 73(4), 77–83. <https://www.jstor.org/stable/26783666>

Źródła internetowe:

- <https://elearningindustry.com/18-free-digital-storytelling-tools-for-teachers-and-students>
- <https://www.emoface.fr/en/social-scenarios-what-are-they-where-do-they-come-from-how-to-create-them>
- <https://www.cdc.gov/ncbddd/actearly/milestones/index.html>
- <https://www.bitesizelearning.co.uk/resources/pdca-plan-do-check-act>
- <https://www.bitesizelearning.co.uk/resources/smart-goals-meaning-examples>
- <https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/pubs/spotlight-challenging-behaviour-zinsser.pdf>
- <https://www.edutopia.org/article/tapping-expertise-building/>
- https://digitalcommons.hamline.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1597&context=hse_cp
- <https://coachfoundation.com/blog/peer-coaching-model-benefits/>

2. MODUŁ 1 – Wprowadzenie do tematyki Zaburzeń ze Spektrum Autyzmu (ASD) i Rozwoju Społeczno-Emocjonalnego

2.1 Cele modułu i wymagania wstępne

Po zakończeniu tego modułu studenci/uczestnicy kursu będą potrafili:

- Opisać podstawowe cechy ASD i wyjaśnić, jak ASD wpływa na rozwój społeczno-emocjonalny małych dzieci.
- Zidentyfikować najważniejsze cechy ASD.
- Wyjaśnić wpływ ASD na komunikację, regulację emocji oraz interakcje społeczne.
- Porównać typowe kamienie milowe rozwoju społeczno-emocjonalnego (wiek 3–7 lat) z nietypowymi wzorcami obserwowanymi u dzieci z ASD.
- Zaprojektować gotowe do użycia w klasie strategie wspierające umiejętności społeczne i kompetencje emocjonalne u uczniów neuroróżnorodnych.
- Tworzyć i zarządzać systemami mentoringu, nadzoru i wsparcia koleżeńskiego dla ciągłego rozwoju zawodowego.
- Stworzyć indywidualny plan rozwoju zawodowego dostosowany do nauczania uczniów z ASD.
- Wdrażać indywidualny plan rozwoju zawodowego w praktyce.
- Rozumieć profile przetwarzania sensorycznego i ich wpływ na uczenie się, a także różnice związane z wiekiem i płcią oraz ich wpływ na funkcjonowanie ucznia i potrzeby edukacyjne.
- Rozumieć rolę nauczyciela w wspieraniu kompetencji emocjonalnych u dzieci w wieku 3–7 lat.

Przed rozpoczęciem tego modułu studenci/uczestnicy kursu powinni posiadać:

- Podstawową wiedzę o rozwoju dziecka: Znajomość kamieni milowych w rozwoju we wczesnym dzieciństwie (wiek 3–7 lat), ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju poznawczego, społecznego i emocjonalnego.
- Znajomość psychologii edukacyjnej: Zrozumienie podstawowych teorii w edukacji, w tym teorii uczenia się oraz technik zarządzania zachowaniem.

Moduł 1	Godziny kontaktowe		Samokształcenie
	Wykłady	Warsztaty/seminaria	
	3	4	3

2.2 Efekty kształcenia modułu

Wiedza	K4 – Potrafi opisać kryteria DSM-5 oraz profile poznawcze (np. Teoria Umysłu, funkcje wykonawcze) związane z ASD.
	K5 – Zna wiodące teorie rozwoju społeczno-emocjonalnego i wyjaśnić ich znaczenie w przypadku dzieci z ASD.
	K6 – Potrafi opisać profile przetwarzania sensorycznego, zachowania stereotypowe oraz różnice związane z płcią u dzieci z ASD.
Umiejętności	S6 – Potrafi analizować konkretne sytuacje, aby rekomendować interwencje oparte na dowodach dla wyzwań społeczno-emocjonalnych.
	S7 – Potrafi opracowywać zajęcia edukacyjne wspierające rozpoznawanie emocji, regulację oraz interakcje rówieśnicze.
	S8 – Potrafi tworzyć i prowadzić sesje mentoringu lub superwizji w celu ciągłego wsparcia nauczycieli.

Kompetencje	C6 – Integruje strategie oparte na bodźcach sensorycznych w codziennych aktywnościach edukacyjnych w celu wspierania autoregulacji.
	C7 – Wdraża i monitoruje indywidualny plan rozwoju zawodowego.
	C8 – Efektywnie współpracuje ze współpracownikami w celu utrzymania kultury edukacji włączającej dla uczniów neuro różnorodnych.

2.3 Sylabus i tematyka

Typ	Temat	Aktywność związana z samokształceniem	Zasoby	Godziny
1	Wykład Podstawowe cechy ASD <ul style="list-style-type: none"> Kryteria DSM-5 Profile poznawcze (Teoria Umysłu, Funkcje wykonawcze, Centralna Koherencja) Różnice płciowe i zmiany rozwojowe 	Analiza studium przypadku	<p>Craig, F., Margari, F., Legrottaglie, A. R., Palumbi, R., de Giambattista, C., & Margari, L. (2016). A review of executive function deficits in autism spectrum disorder and attention-deficit/hyperactivity disorder. <i>Neuropsychiatric disease and treatment</i>, 12, 1191–1202. https://doi.org/10.2147/NDT.S104620</p> <p>Rosello, B., Berenguer, C., Baixauli, I., García, R., & Miranda, A. (2020). Theory of mind profiles in children with autism spectrum disorder: Adaptive/social skills and pragmatic competence. <i>Frontiers in Psychology</i>, 11, Article 567401. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.567401</p> <p>Booth, R., & Happé, F. (2010). "Hunting with a knife and ... fork": examining central coherence in autism, attention deficit/hyperactivity disorder, and typical development with a linguistic task. <i>Journal of experimental child psychology</i>, 107(4), 377–393. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2010.06.003</p> <p>Rubenstein, E., Wiggins, L. D., & Lee, L. C. (2015). A Review of the Differences in Developmental, Psychiatric, and Medical Endophenotypes Between Males and Females with Autism Spectrum Disorder. <i>Journal of developmental and physical disabilities</i>, 27(1), 119–139. https://doi.org/10.1007/s10882-014-9397-x</p>	1
2	Wykład Kamienie milowe rozwoju społeczno-emocjonalnego vs. wzorce w ASD <ul style="list-style-type: none"> Typowe kroki milowe w wieku 3–7 lat Nietypowe trajektorie 	Uzupełnianie tabeli z krokami milowymi	<p>Malik, F., & Marwaha, R. (2022, September 18). <i>Developmental stages of social emotional development in children</i>. In StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK534819/</p> <p>https://www.cdc.gov/ncbddd/actearly/milestones/index.html</p>	1
3	Wykład Przetwarzanie sensoryczne w ASD <ul style="list-style-type: none"> Hiper/hiporeaktywność Strategie regulacyjne 	Analiza nagrania wideo	<p>Bogdashima, O. (2016). <i>Sensory Perceptual Issues in Autism and Asperger Syndrome, Second Edition: Different Sensory Experiences - Different Perceptual Worlds</i>. London: Jessica Kingsley Publishers</p>	1

			Opracowanie planu wsparcia sensorycznego	Guardado, K. E., & Sergent, S. R. (2023, July 31). <i>Sensory integration</i> . In StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing. Retrieved July 2, 2025, from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559155/	
4	Warsztat	Wczesne sygnały ostrzegawcze i zachowania stereotypowe <ul style="list-style-type: none"> • Pierwsze objawy • Stereotypie i rytuały 	Wypełnienie checklisty obserwacyjnej Analiza artykułów naukowych		2
5	Warsztat	Rola nauczyciela w rozwoju kompetencji emocjonalnych <ul style="list-style-type: none"> • Programy nauczania umiejętności społecznych • Trening emocji 	Zaprojektowanie mini-lekcji dotyczącej rozpoznawania emocji oraz uzyskanie feedbacku od innych uczestników kursu	Schonert-Reichl (2017) Social and Emotional Learning and Teachers. The future of Children. VOL. 27 / NO. 1 https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1145076.pdf Zinsser et al. Becoming a Social and Emotional Teacher The Heart of Good Guidance. Spotlight on Young Children: Challenging Behaviour https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/pubs/spotlight-challenging-behaviour-zinsser.pdf Jaja et. al (2025) Emotional Literacy as Curriculum: A New Paradigm for Resilient Classrooms. Front. Educ. Sec. Mental Health and Wellbeing in Education Vol.10 https://www.frontiersin.org/journals/education/articles/10.3389/feduc.2025.1610746/abstract Sandel (2020) https://digitalcommons.hamline.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1597&context=hse_cp	2
6	Seminarium	Systemy wsparcia, mentoringu i superwizji <ul style="list-style-type: none"> • Modele coachingu koleżeńskiego • Praktyka autorefleksyjna 	Współtworzenie protokołu mentoringu (praca w małych grupach)	Rouleau (2019) Tapping Into the Expertise in the Building The triad model of peer coaching takes advantage of a powerful professional learning resource available to teachers—their colleagues. EDUTOPIA https://www.edutopia.org/article/tapping-expertise-building/ Optional from Coach Foundation Blog: https://coachfoundation.com/blog/peer-coaching-model-benefits/	1
7	Seminarium	Indywidualne planowanie rozwoju zawodowego <ul style="list-style-type: none"> • Ustalanie celów 	Wstępne opracowanie indywidualnego planu rozwoju zawodowego	SMART: https://www.bitesizelearning.co.uk/resources/smart-goals-meaning-examples PDCA: https://www.bitesizelearning.co.uk/resources/pdca-plan-do-check-act	1

		<ul style="list-style-type: none">• Cykl PDCA (Plan-Do-Check-Act)	Ustalenie indywidualnych celów SMART		
--	--	---	--------------------------------------	--	--

2.4 Metody nauczania i uczenia się

- Interaktywne wykłady z wykorzystaniem multimediiów
- Dyskusje grupowe
- Warsztaty
- Analiza przypadków w formie wideo
- Eksploracja zestawu narzędzi sensorycznych (praktyczne wypróbowanie gadżetów uspokajających, kamizelek obciążeniowych, harmonogramów wizualnych)
- Przegląd artykułów naukowych

2.5 Proponowane narzędzia oceny

Metoda	Opis	Waga
Stworzenie planu wsparcia sensorycznego	Stworzenie zestawu strategii sensorycznych wraz z uzasadnieniem	30 %
Praca z analizy studium przypadku	Szczegółowa analiza (2 500 słów) profilu społeczno-emocjonalnego jednego dziecka	35 %
Plan rozwoju zawodowego	Stworzenie planu rozwoju zawodowego opartego na celach SMART (według cyklu PDCA)	15%
Aktywny udział	Ocena aktywnego udziału w warsztatach i zajęciach grupowych	20%

2.6 Lista materiałów

*Wszystkie materiały są zawarte w module w APPENDIX A

1. 1. Prezentacje:

- Podstawowe cechy ASD i DSM-5 (Aneks A.1.1)
- Kamienie milowe rozwoju społeczno-emocjonalnego: Typowe vs. nietypowe (3–7 lat) (Aneks A.2.1)
- Przetwarzanie sensoryczne w ASD (Aneks A.3.1)
- Wczesne sygnały ostrzegawcze i zachowania stereotypowe (Aneks A.4.1)
- Rola nauczyciela i kompetencje emocjonalne (Aneks A.5.1)
- Systemy wsparcia, mentoringu i superwizji (Aneks A.6.1)
- Indywidualne planowanie rozwoju zawodowego (Aneks A.7.1)

2. Karty pracy:

- Tabela harmonogramu: Mapowanie kamieni milowych społeczno-emocjonalnych (Aneks A.2.3)
- Arkusz analizy wideo (Aneks A.3.3)
- Zadanie: Stwórz plan wsparcia sensorycznego (scenariusz przypadków i arkusz) (Aneks A.3.4)
- Arkusz wczesnych sygnałów ostrzegawczych (Aneks A.4.2)
- Arkusz analizy artykułu naukowego (Aneks A.4.5)
- Arkusz autorefleksji (Aneks A.5.2)
- Arkusz odpowiedzi do scenariusza (Aneks A.5.4)
- Szablon planowania aktywności (Aneks A.5.5)
- Osobisty plan działania (Aneks A.5.6)
- Arkusz indywidualnej autorefleksji (Aneks A.6.3)
- Szablon do coachingu koleżeńskiego (Aneks A.6.4)
- Szablon protokołu mentoringu (Aneks A.6.5)
- Pytania pomocnicze do autorefleksji (Aneks A.6.6)
- Tworzenie własnych celów SMART (Aneks A.7.3)
- Plan działania SMART (Aneks A.7.4)
- Zastosowanie cyklu PDCA (Aneks A.7.5)
- Projektowanie indywidualnego planu rozwoju zawodowego (Aneks A.7.6)

3. Inne materiały:

- Handout z kryteriami DSM-5 (Aneks A.1.2)
- Arkusz pytań do dyskusji (Teoria Umysłu, Funkcje wykonawcze i Centralna Koherencja) (Aneks A.1.3)
- Handout – opis przypadku (kryteria ASD) (Aneks A.1.4)
- Tematy dyskusji na temat nietypowych trajektorii rozwojowych (Aneks A.2.2)
- Opis zestawu narzędzi sensorycznych (Aneks A.3.2)
- Opisy przypadków (wczesne sygnały ostrzegawcze) (Aneks A.4.3)
- Quiz: Niepokojące czy nie? (Aneks A.4.4)
- Karty przypadków (Aneks A.5.3)
- Podsumowanie modelu coachingu koleżeńskiego (Aneks A.6.2)
- Handout z celami SMART (Aneks A.7.2)

4. Zasoby elektroniczne:

- Video link: https://youtu.be/zxt3FBVq8Jg?si=W_v_dkjO4tq-cXVG
- https://www.stortvalleyhealthcare.com/wp-content/uploads/SCQ_Lifetime_Ages-5-and-up.pdf
- <https://www.mchatscreen.com/>

- <https://www.autismresearchcentre.com/tests/quantitative-checklist-for-autism-in-toddlers-q-chat/>
- Research paper: Early Identification of Autism: Early Characteristics, Onset of Symptoms, and Diagnostic Stability Sara Jane Webb, PhD and Emily J.H. Jones, PhD (link: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5232420/pdf/nihms799779.pdf>)
- Article: Jarvis, R., Dempsey, K., Gutierrez, G., Lewis, D., Rouleau, K., & Stone, B. (2017). *Peer coaching that works: The power of reflection and feedback in teacher triad teams*. Denver, CO: McREL International (download from: <https://www.mcrel.org/peer-coaching-that-works/>)

2.7 Szczegółowy plan zajęć

6.1.1 Wykład - Podstawowe cechy ASD

Segment	Działanie związane z uczeniem się	Materialy i Zasoby
Przegląd kryteriów DSM-5	Przegląd kryteriów diagnostycznych ASD według DSM-5; zilustrowanie objawów z obszaru komunikacji społecznej i zachowań powtarzalnych za pomocą przykładów z życia codziennego. Studenci/uczestnicy kursu ćwiczą przyporządkowywanie obserwowanych zachowań do odpowiednich kryteriów.	Slajdy 1–12: Podsumowanie kryteriów DSM-5 (Załącznik A.1.1)
Profile poznawcze w ASD	Studenci/uczestnicy poznają charakterystykę funkcjonowania poznawczego w ASD — Teorię Umysłu (ToM) i Funkcje Wykonawcze (EF) — i omawiają, jak te profile wpływają na proces uczenia się w klasie. Prowadzący przedstawia wyniki badań i kieruje dyskusją.	Arkusze z kryteriami DSM-5 (Załącznik A.1.2)
Myśl–Para–Podziel się (metoda dyskusji w parach)	Zadanie: W jaki sposób różnice w ToM lub EF mogą wpływać na uczenie się w klasie? W parach uczestnicy dyskutują, jak różnice w Teorii Umysłu i Funkcjach Wykonawczych mogą oddziaływać na doświadczenia edukacyjne uczniów, a następnie dzielą się swoimi spostrzeżeniami z większą grupą.	Slajdy 13–18: Profile poznawcze (Załącznik A.1.1)
Różnice związane z płcią i zmiany rozwojowe	Przegląd informacji oraz wyników badań dotyczących tego, jak objawy ASD różnią się w zależności od płci oraz jak podstawowe symptomy zmieniają się z wiekiem, wykorzystując opisy przypadków do zilustrowania trajektorii rozwojowych. Studenci/uczestnicy kursu porównują typowe i nietypowe wzorce rozwoju.	Arkusze z pytaniami do dyskusji (Załącznik A.1.3)
Zadanie do samodzielnej pracy	Zadanie: Zidentyfikować cechy DSM-5 oraz autystycznego profilu poznawczego. Studenci/uczestnicy indywidualnie analizują opisy przypadku i piszą krótką pracę, wskazując istotne cechy DSM-5 oraz implikacje wynikające z profilu poznawczego.	Arkusze (epizod= vignette) z opisem przypadku (Appendix A.1.4)

6.1.2 Wykład - Kamienie milowe w rozwoju społeczno-emocjonalnym vs. wzorce w ASD

Segment	Aktywność edukacyjna	Materiały i zasoby
Kamienie milowe w komunikacji społecznej	Przedstawienie typowych umiejętności komunikacji społecznej od niemowlęctwa do wczesnego dzieciństwa.	Slajdy 27–39: Kamienie milowe w komunikacji społecznej (Załącznik A.2.1)
Kamienie milowe w rozwoju emocjonalnym	Przedstawienie typowego rozwoju emocjonalnego od okresy niemowlęcego.	Slajdy 40–41: Rozwój emocjonalny (Załącznik A.2.1)
Atypowe trajektorie rozwojowe	Uczestnicy badają wzorce rozwojowe odbiegające od typowych trajektorii, korzystając z opisów przypadków w małych grupach. Sesja ma na celu podkreślenie, jak wczesne objawy mogą przejawiać się w różny sposób oraz znaczenie kontekstu. Dyskusja odbywa się w małych grupach.	Slajd 42: (Załącznik A.2.1)
Zadanie do samodzielnej pracy	Uczestnicy indywidualnie wypełniają oś czasu rozwoju, zaznaczając kamienie milowe.	Tematy dyskusji dotyczące nietypowych trajektorii rozwojowych (Załącznik A.2.2)

6.1.3 Wykład - Przetwarzanie sensoryczne w ASD

Segment	Aktywność edukacyjna	Materiały i Zasoby
Przetwarzanie sensoryczne w ASD	Prezentacja: Przedstawienie, jak dzieci z ASD doświadczają bodźców sensorycznych w różnych modalnościach oraz skutków hiperwrażliwości lub hipowrażliwości. Uczestnicy uczą się rozpoznawać typowe profile sensoryczne i omawiają ich wpływ na zachowanie.	Slajdy 43–45 (Załącznik A.3.1)
Strategie regulacji	Wprowadzenie technik opartych na dowodach wspierających regulację sensoryczną u dzieci z ASD, w tym modyfikacji środowiskowych i strategii samoregulacji. Uczestnicy zastanawiają się nad zastosowaniem tych podejść w kontekście edukacyjnym.	Slajdy 46–47 (Załącznik A.3.1)
Zachowania sensoryczne związane z ASD	Analiza wideo: Uczestnicy oglądają krótki film pokazujący zachowania związane z przetwarzaniem sensorycznym u dzieci z ASD i korzystają z arkusza analitycznego, aby przeanalizować obserwowane reakcje. Ćwiczą powiązywanie zachowań z różnicami w przetwarzaniu sensorycznym.	Zestaw narzędzi sensorycznych (Załącznik A.3.2)
Zadanie do samodzielnej pracy	Tworzenie planu wsparcia sensorycznego: Uczestnicy tworzą kompleksowy plan wsparcia sensorycznego dla dziecka opisanego w opisie przypadku, wybierając odpowiednie interwencje na podstawie profilu sensorycznego dziecka. Wypełniają strukturalny arkusz, uzasadniając swoje wybory.	Link do wideo: https://youtu.be/zxt3FBVq8Jg?si=W_v_dkjO4tq-cXVG

6.1.4 Warsztat – Wczesne czerwone flagi i zachowania powtarzające się

Segment	Aktywność edukacyjna	Materiały i Zasoby
Wprowadzenie do warsztatów	Przegląd planu warsztatów i celów, a następnie krótkie przypomnienie typowego rozwoju społecznego i emocjonalnego. Uczestnicy ponownie analizują kamienie milowe, aby osadzić nową treść w kontekście rozwojowym.	Slajd 50 (Załącznik A.4.1)
Zachowania powtarzalne	Krótką prezentacją definiującą cztery podtypy zachowań powtarzalnych według DSM-5, po której następuje analiza wideo w celu zidentyfikowania rzeczywistych przykładów.	Slajdy 51–55 (Załącznik A.4.1)
Czynniki ostrzegawcze u dzieci do 24 miesiąca życia	Uczestnicy pracują w małych grupach, korzystając z Arkusza „Czerwone flagi”, aby wskazać, które zachowania są niepokojące w określonym wieku.	Arkusze „Czerwone flagi” (Załącznik A.4.2)
Czynniki ostrzegawcze u dzieci w wieku około 3–4 lat	Uczestnicy pracują w małych grupach nad szczegółowymi opisami przypadków, identyfikując subtelne wskaźniki ASD w kontekście typowego rozwoju przedszkolnego. Następnie biorą udział w quizie „Czerwona flaga czy nie?”, aby zastosować swoją wiedzę do szerszego zestawu zachowań.	Opisy przypadków (Załącznik A.4.3)
Przegląd narzędzi przesiewowych	Przedstawienie kilku standaryzowanych narzędzi przesiewowych ASD — M-CHAT-R/F dla dzieci 16–30 miesięcy, Q-CHAT dla maluchów, Social Communication Questionnaire (SCQ).	„Czerwona flaga czy nie?” – quiz (Załącznik A.4.4)
Zadanie do samodzielnej pracy	Uczestnicy indywidualnie analizują badania naukowe dotyczące wczesnych wskaźników ASD (np. terminy pojawiania się obaw rodzicielskich, konkretne wczesne zachowania) i wypełniają arkusz z pytaniami przewodnimi, aby wyodrębnić wnioski, wiek pojawienia się objawów i różnice rozwojowe.	<p>Linki do narzędzi przesiewowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SCQ Lifetime Ages 5 and up • M-CHAT Screen • Q-CHAT – Quantitative Checklist for Autism in Toddlers <p>Artykuł naukowy: <i>Early Identification of Autism: Early Characteristics, Onset of Symptoms, and Diagnostic Stability</i> Sara Jane Webb, PhD i Emily J.H. Jones, PhD Link do PDF</p> <p>Arkusze analizy artykułu naukowego (Załącznik A.4.5)</p>

6.1.5 Warsztat – Rola nauczyciela i alfabetyzm emocjonalny

Segment	Aktywność edukacyjna	Materiały i Zasoby
Wprowadzenie – Burza mózgów.	Rozgrzewka – burza mózgów: „Jak myślicie, nastrój lub reakcje nauczyciela mogą wpływać na małe dzieci?”	Tablica suchościeralna lub flipchart do notowania pomysłów podczas burzy mózgów.
Rola nauczyciela.	Krótki wykład dotyczący definicji kompetencji emocjonalnych i ich znaczenia.	Slajdy 57–59 (Załącznik A.5.1)
Ćwiczenie w zakresie samoświadomości: emocje nauczyciela.	Refleksja osobista nad własnymi wyzwalaczami emocjonalnymi i sposobami radzenia sobie z nimi; następnie dyskusja w parach na temat doświadczeń.	Arkusze samooceny nauczyciela (Załącznik A.5.2) Slajd 60 (Załącznik A.5.1)
Strategie rozwijania kompetencji emocjonalnych w klasach dla uczniów z ASD.	Interaktywna dyskusja strategii, takich jak modelowanie zachowań przez nauczyciela, coaching emocji, wsparcie wizualne; ćwiczenia w scenariuszach odgrywania ról, w których uczestnicy reagują na epizody emocjonalne dziecka.	Slajd 62 (Strategie) (Załącznik A.5.1) Karty scenariuszy (Załącznik A.5.3) Arkusze odpowiedzi na scenariusz (Załącznik A.5.4)
Projektowanie aktywności rozwijającej kompetencje emocjonalne.	Aktywność w małych grupach – opracowanie prostej aktywności lub planu lekcji uczącej rozpoznawania emocji u dzieci z ASD; grupy dzielą się swoimi pomysłami.	Arkusze planowania aktywności (Załącznik A.5.5)
Plan działania.	Każdy uczestnik zapisuje osobisty plan działania dotyczący zastosowania poznanych strategii.	Osobisty plan działania (Załącznik A.5.6)

6.1.6 Seminarium - Systems for support, mentoring & supervision

Segment	Aktywność edukacyjna	Materiały i Zasoby
Wprowadzenie do seminarium	Prezentacja celów i omówienie podstawowych pojęć: coaching koleżeński, praktyka refleksyjna, protokół mentoringowy	Slajdy 63–65 (Aneks A.6.1)

Przegląd modelu Triady	Omówienie triadowego modelu coachingu koleżeńckiego: coach, osoba coachowana, obserwator. Analiza korzyści i oczekiwań	Artykuł: Jarvis, R., Dempsey, K., Gutierrez, G., Lewis, D., Rouleau, K., i Stone, B. (2017). Peer coaching that works: The power of reflection and feedback in teacher triad teams. Denver, CO: McREL International (do pobrania z: https://www.mcrel.org/peer-coaching-that-works/) Slajdy 66–68 (Aneks A.6.1) Triadowy model coachingu koleżeńckiego – podsumowanie (Aneks A.6.2)
Aktywność: Indywidualna refleksja	Uczestnicy wypełniają kartę refleksji dotyczącą wcześniejszych doświadczeń coachingowych/mentoringowych, a następnie dzielą się w parach	Indywidualna karta refleksji (Aneks A.6.3)
Praktyka: Triady coachingowe (peer coaching)	W triadach uczestnicy rotują się rolami i ćwiczą krótką sesję coachingu koleżeńckiego, korzystając ze strukturalnego szablonu	Szablon triady coachingowej (Aneks A.6.4)
Zadanie grupowe: Opracowanie protokołu mentoringowego	Małe grupy wspólnie tworzą wstępny projekt protokołu mentoringowego na podstawie dyskusji i doświadczeń	Szablon protokołu mentoringowego (Aneks A.6.5)
Podsumowanie i refleksja	Krótką pisemną refleksją, a następnie omówienie w grupie: Jak można wdrożyć coaching koleżeńcki lub mentoring?	Pytania do refleksji (Aneks A.6.6)

6.1.7 Seminar - Individualized professional growth planning

Segment	Aktywność edukacyjna	Materiały i Zasoby
Wprowadzenie do wyznaczania celów i zrozumienie celów SMART	Wprowadzenie prowadzącego na temat znaczenia wyznaczania celów, definiowania celów SMART oraz ich związku z rozwojem zawodowym. Uczestnicy poznają akronim SMART.	Slajdy 69–76 (Aneks A.7.1) Karta informacyjna dotycząca celów SMART (Aneks A.7.2)
Indywidualne cele SMART	Uczestnicy tworzą własne przykłady wyznaczania celów zgodnie z kryteriami SMART (konkretne, mierzalne, osiągalne, istotne, określone w czasie) oraz przygotowują plan działania oparty na swoich celach SMART.	Stwórz swoje cele SMART (Aneks A.7.3)

		Stwórz swój plan działania SMART (Aneks A.7.4)
Wprowadzenie do cyklu PDCA	Wprowadzenie prowadzącego do cyklu PDCA (Plan–Do–Check–Act) jako narzędzia ciągłego doskonalenia.	Slajdy 77–78 (Aneks A.7.1)
Ćwiczenie z zastosowania PDCA	Uczestnicy stosują cykl PDCA, aby zaplanować, zrealizować, sprawdzić i wdrożyć działania związane z konkretnym celem zawodowym. Refleksja nad wykorzystaniem PDCA w procesie samodoskonalenia.	Indywidualny szablon cyklu PDCA (Aneks A.7.5)
Opracowywanie indywidualnych planów rozwoju	Uczestnicy opracowują spersonalizowane plany rozwoju zawodowego, korzystając z metod SMART i PDCA, a następnie współpracują w celu uzyskania informacji zwrotnej.	Indywidualny szablon planu rozwoju zawodowego (Aneks A.7.6)

3.MODUŁ 2 - Nauczanie włączające i technologie wspomagające

3.1 Cele modułu i wymagania wstępne

Pod koniec tego modułu studenci/uczestnicy kursu będą:

- Wyjaśniać, jak dostosować strategie nauczania do różnych stylów uczenia się i profili poznawczych poprzez indywidualne planowanie.
- Wyjaśniać techniki nauczania, które zwiększają uwagę i motywację uczniów z ASD.
- Zdobywać wiedzę na temat technologii wspomagających (AAC, aplikacje, tablice multimedialne itp.).
- Wyjaśniać, jak integrować narzędzia cyfrowe wspierające rozwój społeczny, emocjonalny i akademicki.

Przed rozpoczęciem tego modułu od studentów/uczestników kursu oczekuje się, że posiadają:

- Podstawową wiedzę na temat wczesnego rozwoju dziecka.
- Ogólną wiedzę z zakresu psychologii edukacyjnej, w tym teorii uczenia się i zasad zarządzania zachowaniem.
- Podstawową wiedzę na temat zaburzeń ze spektrum autyzmu (ASD).
- Podstawową znajomość technologii, w tym obsługi tablic interaktywnych, tabletów i prostych aplikacji edukacyjnych.

Moduł 2	Godziny kontaktowe		Samokształcenie
	Wykłady	Warsztaty/seminaria	
	2	3	9

3.2 Efekty kształcenia modułu

Wiedza	<p>K19 – Potrafi wyjaśnić podstawowe zasady edukacji inkluzyjnej w kontekście udziału osób ze specjalnymi potrzebami w procesie edukacyjnym.</p> <p>K20 – Potrafi wyjaśnić potrzeby poznawcze i emocjonalne dzieci z diagnozą ASD w procesie uczenia się.</p> <p>K21 – Potrafi klasyfikować funkcje technologii wspomagających (AAC, aplikacje mobilne, pomoce wizualne) w środowisku edukacyjnym.</p>
Umiejętności	<p>S17 – Potrafi opracowywać strategie nauczania dostosowane do różnych profili uczenia się i przygotowywać indywidualne plany nauczania.</p> <p>S18 – Potrafi nawiązywać skuteczną komunikację z uczniami z ASD, stosując alternatywne narzędzia komunikacyjne (AAC).</p>
Kompetencje	<p>C17 – Umie tworzyć uporządkowane i przyjazne środowisko uczenia się, wykorzystując technologie w sposób sprzyjający edukacji włączającej.</p> <p>C18 – Tworzy cyfrowe formularze obserwacji oraz narzędzia oceny refleksyjnej do monitorowania rozwoju społeczno-emocjonalnego uczniów z ASD.</p>

3.3 Sylabus i tematy

	Typ	Temat	Aktywność dla samokształcenia	Zasoby	Godziny
1	Wykład	Podstawowe zasady edukacji włączającej w kontekście udziału osób ze specjalnymi potrzebami w edukacji Poznawcze i emocjonalne potrzeby dzieci z diagnozą ASD w procesach uczenia się	Przeczytaj wytyczne UDL i napisz jednostronicową refleksję. Porównaj klasy inkluzyjne i tradycyjne. Wypełnij listę kontrolną samooceny i napisz jednostronicowe podsumowanie refleksyjne dotyczące postępów w nauce oraz udziału w działaniach inkluzyjnych.	Florian, L., & Beaton, M. (2017). Inclusive pedagogy in action: getting it right for every child. <i>International Journal of Inclusive Education</i> , 22(8), 870–884. https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1412513 Roberts, J., & Simpson, K. (2016). A review of research into stakeholder perspectives on inclusion of students with autism in mainstream schools. <i>International Journal of Inclusive Education</i> , 20(10), 1084–1096. https://doi.org/10.1080/13603116.2016.1145267 Kasari, C., & Smith, T. (2013). Interventions in schools for children with autism spectrum disorder: Methods and recommendations. <i>Autism</i> , 17(3), 254-267. https://doi.org/10.1177/1362361312470496 Deppeler, J., Loreman, T., Florian, L., Smith, R., & Forlin, C. (Eds.). (2015). <i>Inclusive pedagogy across the curriculum</i> . Emerald Group Publishing.	1 h
2	Wykład	Wprowadzenie do technologii wspomagających: rodzaje, zastosowania oraz funkcje technologii wspomagających (AAC, aplikacje mobilne, pomoce wizualne) w środowisku edukacyjnym	Przygotuj plakat o technologiach wspomagających i ich korzyściach.	Dumitru, C. (2025). Assistive Technology and Alternative and Augmentative Communication Options in the Language Skills Development of Students with Specific Learning Disorders. <i>Education Sciences</i> , 15(2), 170. https://doi.org/10.3390/educsci15020170 Al-Azawei, A., Serenelli, F., & Lundqvist, K. (2016). Universal Design for Learning (UDL): A content analysis of peer reviewed journals from 2012 to 2015. <i>Journal of the Scholarship of Teaching and Learning</i> , 16(3), 39-56. https://doi.org/10.14434/josotl.v16i3.19295 Andrade, H., & Valtcheva, A. (2009). Promoting Learning and Achievement Through Self-Assessment. <i>Theory Into Practice</i> , 48(1), 12–19. https://doi.org/10.1080/00405840802577544	1 h
3	Warsztat	Projektowanie strategii nauczania i środowisk edukacyjnych dla dzieci z ASD (dostosowanych do różnych profili uczenia się)	Stwórz mapę pojęciową. Przygotuj plan nauczania.	Wong, C., Odom, S.L., Hume, K.A. <i>et al.</i> (2015). Evidence-Based Practices for Children, Youth, and Young Adults with Autism Spectrum Disorder: A Comprehensive Review. <i>J Autism Dev Disord</i> 45, 1951–1966. https://doi.org/10.1007/s10803-014-2351-z Ashburner, J., Ziviani, J., & Rodger, S. (2010). Surviving in the mainstream: Capacity of children with autism spectrum disorders to perform academically and regulate their emotions and behaviour at school. <i>Research in Autism Spectrum Disorders</i> , 4(1), 18-27. https://doi.org/10.1016/j.rasd.2009.07.002	1 h
4	Warsztat	Narzędzia komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC):	Przeanalizuj i porównaj 2 narzędzia AAC.	Dumitru, C. (2025). Assistive Technology and Alternative and Augmentative Communication Options in the Language Skills Development of Students with Specific Learning Disorders. <i>Education Sciences</i> , 15(2), 170. https://doi.org/10.3390/educsci15020170	1 h

		funkcje i zastosowanie w klasie	Projektuj z użyciem Canva, Book Creator lub podobnych narzędzi. Stwórz plakat, opowiadanie lub wideo przy użyciu technologii.	Zaharudin, R., Izhar, N. A., & Hwa, D. L. (2024). Evaluating mobile application as assistive technology to improve students with learning disabilities for communication, personal care and physical function. <i>International Journal of Learning, Teaching and Educational Research</i> , 23(8), 19-37. https://doi.org/10.26803/ijlter.23.8.2 Dell, A. G., Newton, D. A., & Petroff, J. G. (2012). <i>Assistive technology in the classroom: Enhancing the school experiences of students with disabilities</i> . Pearson Education. Beukelman, D. & Light, J. (2020). Augmentative and Alternative Communication: Supporting Children and Adults with Complex Communication Needs, 5th Edition. <i>eTextbooks for Students</i> . 588. https://stars.library.ucf.edu/etextbooks/588	
5	Seminarium	Cyfrowy coaching emocjonalny i zarządzanie sytuacjami kryzysowymi; Cyfrowa obserwacja i raport refleksyjny; Tworzenie prototypu cyfrowego narzędzia wspomagającego (np. timer, wskazówka wizualna, aplikacja do historyjek społecznych); Opracowanie strategii integracji technologii wspomagających w rutynach klasowych	Rozwiąż studium przypadku i zaproponuj plan wsparcia oparty na technologii. Wypełnij arkusz obserwacji i napisz osobistą refleksję. Zaprojektuj cyfrowe narzędzie wspierające pracę w klasie.	Scarpa, A., White, S. W., & Attwood, T. (Eds.). (2013). <i>CBT for children and adolescents with high-functioning autism spectrum disorders</i> . Guilford Press. Papoutsis, C. (2023). Digital technologies and empathy for students with special education needs. <i>World Journal of Advanced Engineering Technology and Sciences</i> , 9(2), 58-69. https://doi.org/10.30574/wjaets.2023.9.2.0197 Palermo, E. H., Young, A. V., Deswert, S., Brown, A., Goldberg, M., Sultanik, E., ... & Nuske, H. J. (2023). A digital mental health app incorporating wearable biosensing for teachers of children on the autism spectrum to support emotion regulation: Protocol for a pilot randomized controlled trial. <i>JMIR Research Protocols</i> , 12(1), e45852. https://doi.org/10.2196/45852 Liu, R., Salisbury, J. P., Vahabzadeh, A., & Sahin, N. T. (2017). Feasibility of an autism-focused augmented reality smartglasses system for social communication and behavioural coaching. <i>Frontiers in pediatrics</i> , 5, 145. https://doi.org/10.3389/fped.2017.00145	1 h

3.4 Metody nauczania i uczenia się

- Interaktywne nauczanie bezpośrednie
- Pytania i odpowiedzi
- Modelowanie wideo
- Odegranie ról
- Nauczanie oparte na studium przypadku
- Uczenie się w grupach współpracy (kooperatywne)
- Demonstracja z ćwiczeniem prowadzonym
- Praktyka refleksyjna
- Uczenie się oparte na problemach

3.5 Proponowane metody oceniania

Metoda	Opis	Waga
Prototyp narzędzia cyfrowego	Zaprojektuj i uzasadnij wykorzystanie jednej technologii wspomagającej (np. aplikacja AAC, harmonogram wizualny, timer)	30%
Refleksja nad studium przypadku	Przeanalizuj rzeczywiste lub hipotetyczne potrzeby dziecka w edukacji włączającej i zaproponuj interwencje oparte na technologii (2 000–2 500 słów)	35%
Plan lekcji wspierany technologią	Stwórz mini-plan lekcji integrujący narzędzia wspomagające i strategie inkluzyjne + komentarz refleksyjny	20%
Aktywny udział	Ocena aktywnego udziału w warsztatach i działaniach grupowych	15%

3.6 Lista materiałów

* Wszystkie materiały dostępne w Aneksie B

1. Prezentacje

- Podstawy nauczania inkluzyjnego (Aneks B.1.1)
- Technologie wspomagające: przegląd, rodzaje i zastosowania (Aneks B.2.1)
- Projektowanie środowisk edukacyjnych dla dzieci z ASD: podejścia dostosowane do potrzeb (Aneks B.3.1)
- Cyfrowy coaching emocjonalny i integracja narzędzi wspomagających w klasie (Aneks B.4.1)
- Ocena i samoocena w środowisku inkluzyjnym (Aneks B.5.1)

2. Karty pracy

- Projektowanie klasy inkluzyjnej (Aneks B.1.2)
- Konspekt raportu ze studium przypadku (Aneks B.1.3)
- Arkusz refleksji (Aneks B.1.4)
- Tabela porównawcza narzędzi wspomagających (Aneks B.2.2)
- Lista kontrolna narzędzi wspomagających (Aneks B.2.3)
- Karty scenariuszy do odgrywania ról (wydrukowane lub w formie slajdów) (Aneks B.2.4)
- Formularz oceny (Aneks B.2.6)
- Mapa pojęciowa (Aneks B.3.3)
- Szablon planu lekcji (Aneks B.4.4)
- Arkusz samooceny (Aneks B.5.3)
- Arkusz refleksji grupowej (Aneks B.5.4)
- Arkusz „exit ticket” (Aneks B.5.5)
- Szablon dziennika refleksji (Aneks B.5.6)

3. Przewodniki i materiały informacyjne

- Protokół mentoringowy: role, pytania refleksyjne i dziennik sesji (Aneks B.1.5)
- Opis zestawu sensorycznego (Aneks B.4.3)

5. Pomoc wizualna

- Diagram profili przetwarzania sensorycznego (Aneks B.3.2)
- Tabela narzędzi do regulacji emocji (Aneks B.4.2)
- Tabela porównawcza ocen (Aneks B.5.2)

6. Biblioteka zasobów (artykuły i linki)

- Nelis, P., Pedaste, M., & Šuman, C. (2023). Applicability of the model of inclusive education in early childhood education: a case study. *Frontiers in Psychology*, 14, 1120735. <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2023.1120735/pdf> (Aneks B.1.5)
- Beukelman, D. & Light, J. (2020). *Augmentative and Alternative Communication: Supporting Children and Adults with Complex Communication Needs*, 5th Edition. eTextbooks for Students. PDF <https://stars.library.ucf.edu/etextbooks/588> (Aneks B.2.5)
- Podsumowanie wytycznych UDL UDL Guidelines Summary Sheet (https://udlguidelines.cast.org/static/udlg_graphicorganizer_v2-2_numbers-no.pdf) (Aneks B.3.4)

3.7 Szczegółowy plan zajęć

6.1.8 Wykład - Podstawy nauczania inkluzyjnego i projektowanie oceniania

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Wprowadzenie do edukacji włączającej w kontekście wczesnej edukacji	Krótką prezentacją na temat podstaw nauczania inkluzyjnego oraz moderowana dyskusja	Prezentacja – Podstawy nauczania inkluzyjnego (Aneks B.1.1)
Zadanie praktyczne	Praca grupowa lub w parach nad podstawami projektowania klasy inkluzyjnej Praca nad studium przypadku	Projektowanie klasy inkluzyjnej (Aneks B.1.2), Konspekt raportu ze studium przypadku (Aneks B.1.3)
Refleksja	Ćwiczenie „Think–Pair–Share” dotyczące pytania „Dlaczego nauczanie inkluzyjne?” oraz refleksja nad poznanymi pojęciami i zasadami	Arkusze refleksji (Aneks B.1.4)
Ocena	Mini-prezentacja na temat „Opinie o podstawach klasy inkluzyjnej” Wywiady mentor–mentorowany (mentor-mentee)	Materiały do wykorzystania: Nelis, P., Pedaste, M., & Šuman, C. (2023). Applicability of the model of inclusive education in early childhood education: a case study. <i>Frontiers in Psychology, 14</i> , 1120735. https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2023.1120735/pdf Mentoring Protocol: Roles, reflective questions, and session log (Appendix B.1.5)

6.1.9 Wykład - Technologie wspomagające: przegląd, rodzaje i zastosowania

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Wprowadzenie do technologii wspomagających, które mogą być stosowane we wczesnej edukacji	Podsumowanie poprzedniego tematu, krótka prezentacja na temat technologii wspomagających oraz moderowana dyskusja	Prezentacja – Technologie wspomagające: przegląd, rodzaje i zastosowania (Aneks B.2.1)
Zadanie praktyczne	Zadanie w parach lub grupach oparte na scenariuszu – odgrywanie ról przez moderowane dyskusje – w kierunku bardziej inkluzyjnej klasy i wsparcia technologii wspomagających	Narzędzia wspomagające i tabela porównawcza narzędzi (Aneks B.2.2) Lista kontrolna narzędzi wspomagających (Aneks B.2.3) Scenariusze do odgrywania ról (Aneks B.2.4)
Dyskusja klasowa i refleksja	Ćwiczenie „Think–Pair–Share” – „Dlaczego technologia wspomagająca ma znaczenie we wczesnej interwencji?” Przebieg prac klasowych i refleksja nad wykonanym zadaniem	Beukelman, D. & Light, J. (2020). <i>Augmentative and Alternative Communication: Supporting Children and Adults with Complex Communication Needs</i> , 5th Edition. <i>eTextbooks for Students</i> . 588. https://stars.library.ucf.edu/etextbooks/588 (Appendix B.2.5)

		Arkusz refleksji (Aneks B.1.4)
Kontynuacja zadania praktycznego i ocena	Ocena w formie formularza dotycząca wybranych narzędzi wspomagających	Formularz oceny (Aneks B.2.6)

6.1.10 Warsztat - Projektowanie środowisk edukacyjnych dla dzieci z ASD: podejścia dostosowane do potrzeb

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
Wstęp	Krótki przegląd potrzeb sensorycznych, behawioralnych i edukacyjnych dzieci z ASD; interaktywna dyskusja na temat barier w klasie.	Prezentacja – Projektowanie środowisk edukacyjnych dla dzieci z ASD: podejścia dostosowane do potrzeb (Aneks B.3.1) Diagram profili przetwarzania sensorycznego (Aneks B.3.2)
Praca grupowa	Tworzenie mapy pojęciowej w grupach, przedstawiającej elementy projektowania klasy przyjaznej sensorycznie.	Mapa konceptualna (Appendix B.3.3) UDL Przewodnik podsumowujący wytyczne (https://udlguidelines.cast.org/static/udlg_graphicorganizer_v2-2_numbers-no.pdf) (Appendix B.3.4)
Praca w parach lub grupach polegająca na wymianie pomysłów i refleksji	Podzielenie się jednym pomysłem adaptacyjnym i uzasadnienie jego wpływu w ćwiczeniu „Think–Pair–Share”. Refleksja nad aktywnością.	Arkusz refleksji (Appendix B.1.4)
Ocena	Praca w grupach i prezentacja projektu klasy inkluzyjnej w parach wraz z uzasadnieniem.	Prezentacja w grupie

6.1.11 Warsztat - Digital Emotional Coaching i Integrating Assistive Tools in Classrooms

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
Wstęp	Pokaz prowadzony przez instruktora aplikacji do regulacji emocji lub urządzenia noszonego; dyskusja grupowa na temat wyzwalaczy emocjonalnych.	Prezentacja – Cyfrowy coaching emocjonalny i integracja narzędzi wspomagających w klasach (Aneks B.4.1) Tabela narzędzi do regulacji emocji (Aneks B.4.2)
Praca grupowa	Grupy wybierają jedno narzędzie (np. wizualny timer, śledzenie emocji) i opracowują plan jego integracji w klasie.	Zawartość Starter Kitu i Zestawu Sensorycznego (Aneks B.4.3) Szablon planu lekcji (Aneks B.4.4)
Praca w parach i refleksja	Dzielenie się w parach: „Co może pójść nie tak?” – przewidywanie wyzwań związanych z użyciem technologii w rzeczywistych warunkach. Refleksja nad aktywnością.	Arkusz refleksji (Aneks B.1.4)
Ocena	Projektowanie i prezentacja prototypu cyfrowego narzędzia wspierającego pracę w klasie dla rówieśników.	Formularz oceny (Aneks B.2.6)

6.1.12 Seminarium - Assessment and Self-Assessment in Inclusive Settings

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Wstęp	Krótką prezentacją na temat oceniania inkluzyjnego vs. tradycyjnego; dyskusja całej grupy na temat sprawiedliwości i elastyczności.	Ocena i samoocena w środowisku inkluzyjnym (Aneks B.5.1) Tabela porównawcza metod oceniania (Aneks B.5.2)
Praca grupowa	Grupy analizują studium przypadku ucznia i wypełniają przykładowy formularz samooceny z perspektywy ucznia.	Szablon konspektu raportu ze studium przypadku (Aneks B.1.3) Arkusz samooceny (Appendix B.5.3)
Dyskusje grupowe i refleksja	Dyskusja w formie okrągłego stołu: Jak praktyki oceniania wpływają na inkluzję i zaangażowanie? Refleksja nad aktywnością.	Arkusz refleksji grupowej (Appendix B.5.4), Arkusz z pytaniami do „exit ticket” (Appendix B.5.5)
Ocena	Wzajemna ocena dzienników refleksji i analiz studium przypadku; krótka sesja informacji zwrotnej od prowadzącego.	Formularz oceny (Appendix B.2.6), Reflection Log Template (Appendix B.5.6)

4.MODUŁ 3 – Wstęp do historyjek społecznych

4.1 Cele modułu i wymagania wstępne

Na zakończenie modułu uczestnicy kursu będą potrafili:

- Wyjaśnić pochodzenie i filozofię historyjek społecznych, identyfikując ich podstawy koncepcyjne i ewolucję.
- Zdefiniować, czym są historyjki społeczne, ich cel i główne cechy, wykazując zrozumienie ich funkcji edukacyjnej.
- Ocenić korzyści wynikające z wykorzystania historyjek społecznych dla uczniów z autyzmem i innymi profilami neuroróżnorodnymi, rozpoznając ich wpływ na uczenie się i inkluzję.
- Rozpoznać podstawowe elementy historyjki społecznej oraz wykorzystanie zdań opisowych, perspektywicznych i dyrektywnych.
- Analizować sposób organizacji treści historyjki społecznej, uwzględniając użycie języka i wsparcia wizualnego w formatach drukowanych i cyfrowych.
- Rozpoznać, jak stosować historyjki społeczne w różnych kontekstach, takich jak codzienne rutyny, regulacja emocji, konkretne zachowania i sytuacje społeczne.
- Zidentyfikować strategie wdrażania i integrowania historyjek społecznych w praktyce nauczania, dostosowując je do potrzeb uczniów i środowiska edukacyjnego.
- Tworzyć scenariusze edukacyjne w formacie historyjek społecznych.

Przed rozpoczęciem modułu uczestnicy powinni posiadać:

- Podstawową wiedzę o rozwoju dziecka: Znajomość ogólnych kamieni milowych rozwoju we wczesnym dzieciństwie (wiek 3–7 lat), ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju poznawczego, społecznego i emocjonalnego.
- Podstawową znajomość technologii: Znajomość narzędzi i zasobów cyfrowych, ponieważ będą one wykorzystywane do projektowania i wdrażania historyjek społecznych oraz innych technologii wspomagających w klasie.

Moduł 3	Godziny kontaktowe		Samokształcenie
	Wykłady	Warsztaty/seminaria	
	2	3	

4.2 Efekty kształcenia w module

Wiedza	K7 – Umie wyjaśnić teoretyczne podstawy i pochodzenie historyjek społecznych, w tym ich rozwój i znaczenie w kontekście edukacyjnym.
	K8 – Umie opisać podstawowe elementy i strukturę historyjek społecznych.
	K9 – Umie zidentyfikować cechy, cel i potencjalne zastosowania historyjek społecznych, szczególnie w wspieraniu uczniów neuroróżnorodnych, takich jak dzieci z ASD.
Umiejętności	S9 – Potrafi analizować strukturę i organizację historyjki społecznej, koncentrując się na doborze języka i integracji elementów wizualnych w formatach drukowanych i cyfrowych.
	S10 – Potrafi tworzyć scenariusze historyjek społecznych, opracowując kontekstualne i funkcjonalne przykłady.
	S11 – Potrafi wykorzystywać narzędzia cyfrowe (np. szablony, aplikacje, oprogramowanie do edycji) do tworzenia historyjek społecznych.
Kompetencje	C9 – Potrafi ocenić potencjalny wpływ historyjek społecznych na zaangażowanie uczniów, zachowanie i rozwój emocjonalny.
	C10 – Potrafi krytycznie oceniać warunki, jakie muszą spełniać historyjki społeczne, aby były skutecznie wykorzystywane w pracy edukacyjnej z dziećmi z ASD.

4.3 Sylabus i tematy

	Typ	Temat	Zadania do samokształcenia	Zasoby	Godziny
1	Wykład	Historia, cel i główne cechy historyjek społecznych Korzyści wynikające z wykorzystania historyjek społecznych dla uczniów z autyzmem i innymi profilami neuroróżnorodnymi Podstawowe elementy i organizacja historyjki społecznej	-Analiza przykładów historyjek społecznych z : https://carolgraysocialstories.com/social-stories/social-story-sampler	Cull, K.F. (2025). What is a Social Story? Featuring Carol Gray: https://undivided.io/resources/what-is-a-social-story-featuring-carol-gray-2202 Riga, A, Ioannidi, V, Papayiannis, N. (2021). Social stories and digital literacy practices for inclusive education. <i>European Journal of Special Education Research</i> , 7(2), https://www.oapub.org/edu/index.php/ejse/article/view/3773	1
2	Wykład	Wdrażanie historyjek społecznych u dzieci z ASD <ul style="list-style-type: none"> • Techniki organizacji historyjki społecznej • Strategie jej zastosowania 	-Znajdź, obejrzyj i przeanalizuj filmy dotyczące wykorzystania historyjek społecznych w pracy z dziećmi z ASD (np. https://www.youtube.com/watch?v=YIEaL9Jk7jY&t=184s)	NASET, Strategies for Social Skills for Students with Autism Spectrum Disorder: https://www.naset.org/fileadmin/user_upload/Autism_Series/Strategies_for_Social_Skills_for_Students_w_ASD.pdf	1
3	Warsztat	Tworzenie scenariuszy edukacyjnych w formacie historyjek społecznych		Social scenarios: What are they, where do they come from, and how do they be created? https://www.emoface.fr/en/social-scenarios-what-are-they-where-do-they-come-from-how-to-create-them	2
4	Warsztat	Prezentacja i dyskusja nad scenariuszami			1

4.4 Metody i Techniki nauczania i uczenia się

- Interaktywne wykłady
- Dyskusje grupowe
- Warsztaty
- Przegląd artykułów naukowych
- Refleksja i samoocena
- Informacja zwrotna

4.5 Proponowane metody oceniania

Metoda	Opis	Waga
Refleksja pisemna	Krótką pracą pisemną na temat korzyści wynikających z wykorzystania historyjek społecznych w pracy z dziećmi z ASD	20 %
Zadania praktyczne	Projektowanie scenariuszy dla historyjek społecznych, z określeniem sytuacji, postaci oraz zachowania lub umiejętności do rozwijania	30 %
Prezentacja grupowa	Ocena grupowa prezentacji zaprojektowanego scenariusza, w tym jego podstaw teoretycznych	30 %
Udział w zajęciach	Samoocena aktywnego udziału w warsztatach i działaniach grupowych	20 %

4.6 Lista materiałów

*Wszystkie materiały zawarto w aneksie APPENDIX C

1. Prezentacje
 - Wstęp do historyjek społecznych (Appendix C.1)
2. Arkusze pracy:
 - Szablon pracy pisemnej (Aneks C.2)
 - Szablon scenariuszy Historyjek Społecznych (Aneks C.3)
 - Formularz oceny (Aneks C.4)
3. Formularz samooceny (Aneks C.5)Zasoby cyfrowe:
 - Cull, K.F. (2025). What is a Social Story? Featuring Carol Gray: <https://undivided.io/resources/what-is-a-social-story-featuring-carol-gray-2202>
 - Riga, A, Ioannidi, V, Papayiannis, N. (2021). Social stories and digital literacy practices for inclusive education. European Journal of Special Education Research, 7(2), <https://www.oapub.org/edu/index.php/ejse/article/view/3773>
 - NASET, Strategies for Social Skills for Students with Autism Spectrum Disorder: https://www.naset.org/fileadmin/user_upload/Autism_Series/Strategies_for_Social_Skills_for_Students_w_ASD.pdf
 - Emoface (2021). Social scenarios: What are they, where do they come from, and how do they be created? <https://www.emoface.fr/en/social-scenarios-what-are-they-where-do-they-come-from-how-to-create-them>

4.7 Szczegółowy plan lekcji

6.1.13 Wykład – Pedagogiczne podstawy historyjek społecznych

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
Historia, cel i główne cechy historyjek społecznych	Carol Gray i rozwój historyjek społecznych Czym są historyjki społeczne? Filozoficzne korzenie tej metodyki	Slajdy 1–6 (Appendix C.1) Cull, K.F. (2025). What is a Social Story? Featuring Carol Gray https://undivided.io/resources/what-is-a-social-story-featuring-carol-gray-2202
Korzyści wynikające z wykorzystania historyjek społecznych dla uczniów z autyzmem i innymi profilami nuroróżnorodnymi	Korzyści w odniesieniu do siebie Korzyści w odniesieniu do innych	Slajd 7 (Appendix C.1)
Dyskusja grupowa	Dyskusja nad pracą	Riga, A, Ioannidi, V, Papayiannis, N. (2021). Social stories and digital literacy practices for inclusive education. European Journal of Special Education Research, 7(2)
Podstawowe elementy i organizacja historyjki społecznej	Kroki tworzenia historyjek społecznych Gromadzenie informacji Tworzenie historyjki społecznej Przykłady historyjek społecznych	Slajdy 8-16 (Appendix C.1)

6.1.14 Wykład - wdrażanie historyjek społecznych dla dzieci w spektrum autyzmu

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Techniki organizowania historyjki społecznej	Łączenie tekstu z ilustracją Porządkowanie elementów Uzupełnianie niekompletnej historyjki	Slajdy 17–20 (Appendix C.1)
Strategie wdrażania	Personalizowanie historyjki Modelowanie przez nauczyciela Odgrywanie ról Wykorzystywanie skryptów społecznych Przeglądanie kroków Przenoszenie do różnych kontekstów	Slajdy 21-26 (Appendix C.1)
Dyskusja grupowa	Omówienie artykułu	Strategie rozwijania umiejętności społecznych u uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

6.1.15 Warsztat - Tworzenie scenariuszy edukacyjnych z wykorzystaniem formatu historyjek społecznych

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Dyskusja grupowa	Omówienie artykułu	Emoface (2021). Social scenarios: What are they, where do they come from, and how do they be created?
Praca w grupie	Planowanie podstawowych elementów historyjki społecznej: sytuacji, bohaterów, zachowania lub umiejętności, które mają być rozwijane Pisanie skryptu i projektowanie ilustracji Opracowanie (wykonanie) historyjki społecznej Dobór strategii jej zastosowania	Social stories scenarios template (Appendix C.3)

6.1.16 Warsztat-Prezentacja i omówienie scenariuszy

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Prezentacja grupowa	Prezentacja i uzasadnienie opracowanych scenariuszy	- zasoby internetowe do prezentacji

		CANNOT FIND THAT MATERIAL(maybe they are meant to find it themselves) –
Ocenianie wzajemne	Ocena równieśnicza (współpracownicza) prezentacji	Formularz oceny Appendix C.3)
Auto-ewaluacja	Samooceana własnej pracy w module	Formularz samo-oceny (Appendix C.4)

4. MODUŁ 4 - Projektowanie i wykorzystywanie cyfrowych historyjek społecznych

5.1 Cele i warunki wstępne modułu

Na koniec tego modułu studenci/uczestnicy kursu będą potrafili:

- Wykorzystywać narzędzia cyfrowe do tworzenia interaktywnych i angażujących historyjek społecznych.
- Korzystać z edytowalnych szablonów i gotowych przykładów do klasy, aby wspierać personalizowane tworzenie historyjek.
- Włączać elementy multimedialne, takie jak obrazy, narracja audio i filmy, w celu zwiększenia zaangażowania i dostępności.
- Projektować spersonalizowane historyjki społeczne zgodnie z wybranymi mediami cyfrowymi dla dzieci z ASD, wspierając regulację emocji, komunikację i rozumienie społeczne.
- Stosować podstawowe zasady tworzenia skutecznych i indywidualnych cyfrowych historyjek społecznych dopasowanych do rozwojowych i emocjonalnych potrzeb każdego dziecka.
- Opracowywać cyfrowe historyjki społeczne na podstawie rzeczywistych scenariuszy klasowych i studiów przypadków.
- Włączać cyfrowe historyjki społeczne w codzienne rutyny klasowe.
- Osadzać cyfrowe historyjki społeczne w procesie przejść, interwencjach behawioralnych i działaniach związanych z nauką emocji.

Przed rozpoczęciem tego modułu studenci/uczestnicy kursu powinni posiadać:

- Kompleksową wiedzę na temat ASD: Znajomość podstawowych cech ASD; profili poznawczych związanych z ASD; wpływu ASD na komunikację, regulację emocji i interakcje społeczne; profili przetwarzania sensorycznego i ich wpływu na uczenie się.
- Wiedzę o typowym i nietypowym rozwoju społeczno-emocjonalnym u małych dzieci (3–7 lat): Zrozumienie różnic między typowymi kamieniami milowymi a nietypowymi wzorcami występującymi u dzieci z ASD, omówionymi w Module 1.
- Znajomość zasad edukacji włączającej i interwencji: Świadomość znaczenia strategii włączających wspierających umiejętności społeczne i świadomość emocjonalną u uczniów neuroróżnorodnych.
- Podstawowe umiejętności cyfrowe: Komfort w korzystaniu z narzędzi i zasobów cyfrowych, takich jak oprogramowanie i aplikacje (np. Story Creator, Canva, narzędzia web3, potencjalnie narzędzia AI) oraz dostępne narzędzia multimedialne (obrazy, narracja audio, wideo).

Moduł 4	Godziny kontaktowe		Samokształcenie
	Wykłady	Warsztaty/Seminaria	
	2	5	10-15

5.2 Efekty kształcenia w module

Wiedza	
	K10 – Umie zidentyfikować i opisać różne narzędzia cyfrowe i zasoby, które mogą być używane do tworzenia i prezentowania cyfrowych historyjek społecznych.
	K11 – Potrafi opisać rodzaje historyjek społecznych.
	K12 – Potrafi wyjaśnić, jak cyfrowe historyjki społeczne mogą być integrowane w codziennych rutynach klasowych oraz podczas interwencji behawioralnych.
	K13 – Potrafi opisać cechy cyfrowych historyjek społecznych stosowanych w pracy z małymi dziećmi z ASD.

	<p>K14 – Potrafi opisać możliwe korzyści cyfrowych historyjek społecznych w zakresie regulacji emocji, komunikacji i świadomości interakcji społecznych.</p> <p>K15 – Rozumie, jak metody obserwacji i oceny są wykorzystywane do sprawdzenia, czy docelowe zachowania lub umiejętności są osiągnięte.</p>
Umiejętności	<p>S11 – Potrafi wykorzystywać narzędzia cyfrowe (np. szablony, aplikacje, oprogramowanie do edycji) do tworzenia historyjek społecznych.</p> <p>S12 – Potrafi tworzyć scenariusze historyjek społecznych, które dokładnie opisują konkretną sytuację społeczną istotną dla przedszkolaków z ASD w edukacji włączającej, uwzględniając określenie miejsca, bohaterów i docelowego zachowania</p> <p>S13 – Potrafi stosować strategie integracji cyfrowych historyjek społecznych w codziennych rutynach klasowych, włączając je w interwencje behawioralne i działania związane z edukacją emocjonalną dla małych dzieci z ASD.</p>
Kompetencje	<p>C11 – Ocenia adekwatność i skuteczność różnych narzędzi cyfrowych i multimedialnych w tworzeniu spersonalizowanych, interaktywnych i angażujących cyfrowych historyjek społecznych.</p> <p>C12 – Potrafi stosować systematyczne podejście do projektowania i wykorzystywania cyfrowych historyjek społecznych dla indywidualnych uczniów z ASD w wieku przedszkolnym, zapewniając ich skuteczność i dostępność.</p> <p>C13 – Potrafi skutecznie współpracować z rodzicami i specjalistami, aby wykorzystywać cyfrowe historyjki społeczne jako wspólne narzędzie wspierające rozwój dziecka z ASD.</p>

5.3 Sylabus i tematy

	Typ	Temat	Zadania do Samokształcenia	Zasoby	Godziny
1	Wykład	Wprowadzenie do cyfrowych historyjek społecznych: -Przegląd narzędzi cyfrowych i elementów multimedialnych -Zrozumienie rodzajów cyfrowych opowieści, ich cech oraz znaczenia dla małych dzieci z ASD	-Badanie narzędzi i platform cyfrowych (omawianych na zajęciach) wykorzystywanych do tworzenia historyjek -Analiza przykładów cyfrowych historyjek społecznych i ich formatów	RIGA, Asimina; Ioannidi, Vasiliki; Papayiannis, Nikolaos. Social Stories and Digital Literacy Practices For Inclusive Education. European Journal of Special Education Research , [S.l.], v. 7, n. 2, June 2021. ISSN 25012428. Available at: https://oapub.org/edu/index.php/ejse/article/view/3773 >. And LINK FOR ACCESS https://elearningindustry.com/18-free-digital-storytelling-tools-for-teachers-and-students	1
2	Wykład	Zasady projektowania spersonalizowanych cyfrowych historyjek społecznych -Stosowanie zasad w tworzeniu storyboardów dla skutecznych, indywidualnych historyjek dla dzieci z ASD -Dostosowywanie formatu, użyteczności i dostępności przy użyciu multimedii	-Analiza, w jaki sposób multimedia mogą zwiększać dostępność i zaangażowanie małych dzieci z ASD	Omar, S., & Bidin, A. (2015). The Impact of Multimedia Graphic and Text with Autistic Learners in Reading. <i>Universal Journal of Educational Research</i> , 3(12), 989-996. LINK FOR ACCESS	1
3	Warsztat	Tworzenie scenariuszy cyfrowych historyjek społecznych i opracowywanie treści -Opracowywanie realistycznych scenariuszy na podstawie rzeczywistych sytuacji klasowych lub studiów przypadków- Określanie miejsc, bohaterów oraz docelowych zachowań/umiejętności -Tworzenie opisowych i wspierających zdań dla każdego storyboardu -Wybór i włączenie elementów multimedialnych	-Praktyczne ćwiczenia z wybranym narzędziem cyfrowym w celu ustrukturyzowania historyjki	-Narzędzia cyfrowe dostępne w Internecie lub zainstalowane na komputerze -Cyfrowe historyjki społeczne EARLY-ASD	3
4	Warsztat	Wdrażanie, współpraca i ewaluacja	-Zaprojektowanie mini-lekcji z wykorzystaniem cyfrowych	Camilleri, L. J., Maras, K., & Brosnan, M. (2024). Effective digital support for autism: Digital social stories. <i>Frontiers in Psychiatry</i> , 14, 1272157.	2

	<p>-Strategie zapewniające skuteczną użyteczność i dostępność dla dziecka oraz efektywną integrację</p> <p>-Metody ewaluacji (obserwacja, ocena) w celu mierzenia skuteczności cyfrowych historyjek społecznych</p> <p>-Informacja zwrotna od innych uczestników kursu i dyskusja nad opracowanymi historyjkami/scenariuszami</p>	<p>historyjek społecznych w regularnej praktyce nauczania</p> <p>-Eksperyment przedszkolny</p>	<p>LINK FOR ACCESS</p> <p>Como, D. H., Goodfellow, M., Hudak, D., & Cermak, S. A. (2024). "A scoping review: Social stories supporting behaviour change for individuals with Autism". <i>Journal of occupational therapy, schools & early intervention</i>, 17(1), 154–175.</p> <p>LINK FOR ACCESS</p>	
--	---	--	--	--

5.4 Metody nauczania i uczenia się

- Interaktywny wykład z wykorzystaniem multimedialnych
- Dyskusje grupowe
- Warsztaty praktyczne
- Analiza studiów przypadków na podstawie materiałów wideo
- Praktyczne tworzenie cyfrowych historyjek społecznych
- Krytyczna analiza artykułów naukowych
- Analiza literatury fachowej

5.5 Proponowane metody oceniania

Metoda	Opis	Waga
Analiza studium przypadku i refleksja	Analiza rzeczywistej sytuacji klasowej, w tym problematycznego zachowania, oraz napisanie refleksyjnego raportu dotyczącego sposobów rozwiązania trudnej sytuacji poprzez tworzenie i wykorzystanie historyjki społecznej w formie cyfrowej.	30%
Projekt cyfrowej historyjki społecznej	Projektowanie spersonalizowanej cyfrowej historyjki społecznej z wykorzystaniem narzędzi multimedialnych.	35%
Raport z obserwacji	Obserwacja zachowania dziecka przed i po zastosowaniu historyjki społecznej poprzez zbieranie danych oraz refleksja nad skutecznością interwencji.	25%
Warsztaty	Portfolio obejmujące ukończone arkusze story-boardu, mapę myśli oraz feedback od współuczestników kursu.	10%

5.6 Lista Materiałów

* Wszystkie materiały są dostępne w załączniku: APPENDIX D

1. Prezentacje PowerPoint:
 - Narzędzia cyfrowe do tworzenia historyjek (Załącznik D.1.1)
 - Rodzaje cyfrowych historii (Załącznik D.1.2)
2. Karty pracy:
 - Przykłady z Internetu i EARLY-ASD (Appendix D.2.3)

- Formularz analizy cyfrowej historyjki społecznej (Załącznik D.2.4)
 - Planowanie cyfrowej historyjki społecznej i storyboardu (Załącznik D.3.1)
 - Mapa myśli dotycząca cyfrowych historyjek społecznych dla małych dzieci z ASD (Załącznik D.4.2)
3. Inne:
- Lista kontrolna cyfrowej historyjki społecznej (Załącznik D.3.2)
 - Materiał informacyjny – Podstawowe zasady cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.2.1)
 - Krótki quiz – Podstawowe zasady cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.2.2)
 - Lista kontrolna użyteczności i dostępności cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.4.1)
 - Formularz oceny opracowanych cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.3.3)
 - Formularz obserwacji – Ocena skuteczności cyfrowej historyjki społecznej (Eksperyment z dzieckiem) (Załącznik D.4.4)
 - Arkusz feedbacku dla usprawnienia zasad projektowania spersonalizowanych cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.4.5)
 - [Arkusz analizy badań – Frank J. Sansosti, K. Powell-Smith \(2008\). Using Computer-Presented Social Stories and Video Models to Increase the Social Communication Skills of Children With High-Functioning Autism Spectrum Disorders](https://drive.google.com/file/d/1hzjZbMZ0aMBHttJuDH7ALqu8b3qslURh/view) <https://drive.google.com/file/d/1hzjZbMZ0aMBHttJuDH7ALqu8b3qslURh/view> Appendix D.1.3)
4. Zasoby
- [Reader 1: Effective digital support for autism: digital social stories](#) (Appendix D.4.2)
 - [Reader 2: A scoping review: Social stories supporting behaviour change for individuals with Autism](#) (Appendix D.4.2)

5.7 Szczegółowy plan zajęć

6.1.17 Wykład – Wprowadzenie do historyjek społecznych

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Przegląd narzędzi cyfrowych i elementów multimedialnych	Wyszukiwanie stron internetowych oferujących edytowalne szablony historyjek społecznych oraz gotowe przykłady do projektowania spersonalizowanych historyjek	Slajdy 1-8 (Narzędzia cyfrowe do tworzenia historyjek) (Appendix D.1.1) • Internet – Web Browsing
Badanie edytowalnych szablonów i przykładowych historyjek	Wprowadzenie do różnych narzędzi i platform cyfrowych do tworzenia historyjek społecznych, w tym podstawowych programów do prezentacji	Slajdy 9 (PPT - Narzędzia cyfrowe do tworzenia historyjek) (Appendix D.1.1) • Internet – Web Browsing
Przegląd typów historyjek	Analiza różnych rodzajów cyfrowych historii, ich cech oraz znaczenia dla małych dzieci z ASD	Slajdy 1-8 (PPT – Digital Story Types) (Appendix D.1.2)

Dyskusja grupowa	Omówienie artykułu	<ul style="list-style-type: none"> • Frank J. Sansosti, K. Powell-Smith (2008). Using Computer-Presented Social Stories and Video Models to Increase the Social Communication Skills of Children With High-Functioning Autism Spectrum Disorders <p>LINK FOR ACCESS</p> <p>Karta pracy do analizy badawczej.(Appendix D.1.3)</p>
------------------	--------------------	---

6.1.18 Wykład – Zasady projektowania spersonalizowanych cyfrowych historyjek społecznych

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
Przegląd podstawowych zasad tworzenia cyfrowych historyjek społecznych	Analiza podstawowych zasad tworzenia skutecznych i indywidualnych cyfrowych historyjek społecznych	<p>Material informacyjny 1 do 2. wykładu – Podstawowe zasady (Załącznik D.2.1)</p> <p>Krótki quiz – Podstawowe zasady cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.2.2)</p>
Ćwiczenia praktyczne	Analiza historyjek społecznych udostępnionych online	<p>Przykłady z Internetu i EARLY-ASD (Załącznik D.2.3)</p> <p>Karta pracy 1 do wykładu 1 – Formularz analizy cyfrowej historyjki społecznej (Załącznik D.2.4)</p>

6.1.19 Warsztat - Tworzenie scenariuszy cyfrowych historiejek społecznych oraz tworzenie treści

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
Dyskusja grupowa	Wybór scenariusza i określenie problemu	Karta pracy 2 do Warsztatu 1 – Planowanie cyfrowej historyjki społecznej, w tym storyboardy (Załącznik D.3.1)
Praca w grupie	Tworzenie komórek storyboardu z wykorzystaniem 4 typów zdań – wybór i integracja elementów multimedialnych (audio, wizualne)	Lista kontrolna cyfrowej historyjki społecznej (Załącznik D.3.2)
Grupowa samo-ocena	Ocena opracowanej historyjki społecznej	Formularz oceny opracowanych cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.3.3)
Feedback od grupy (lub ocena od współuczestników jeśli historyjki tworzone są indywidualnie)	Feedback od grupy	Karta pracy 2 do Warsztatu 1 – Planowanie cyfrowej historyjki społecznej, w tym storyboardy (Załącznik D.3.1)

6.1.20 Warsztat - Wdrażanie, współpraca i ewaluacja

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
---------	---------	--------------------

Praca grupowa	Tworzenie edytowalnych szablonów cyfrowych historyjek społecznych	Narzędzia cyfrowe wspomniane w 1. prezentacji
Ocena grupowa	Tworzenie cyfrowej historyjki społecznej z wykorzystaniem przygotowanych szablonów	Strategie – Lista kontrolna użyteczności i dostępności cyfrowych historyjek społecznych (Załącznik D.4.1)
Samodzielna nauka	Analiza użyteczności i dostępności opracowanych cyfrowych historyjek społecznych oraz ich szablonów	Strategie – Mapa myśli dotycząca cyfrowych historyjek społecznych dla małych dzieci z ASD (Załącznik D.4.2)
Eksperyment przedszkolny	Tworzenie mapy myśli po przeczytaniu dostarczonych artykułów	READER 1 – READER 2 (część Załącznika D.4.2)
Ocena ze strony uczestników	Projektowanie mini-lekcji z wykorzystaniem cyfrowych historyjek społecznych w regularnej praktyce nauczania	Cyfrowe historyjki społeczne tworzone przez studentów/uczestników kursu lub zespół EARLY-ASD
Dyskusja grupowa	Realizacja mini-lekcji z dzieckiem w przedszkolu; monitorowanie dziecka po zastosowaniu lekcji w celu obserwacji efektów krótkoterminowych i długoterminowych (jeśli dotyczy)	Formularz obserwacji historyjki społecznej (Załącznik D.4.3)
Praca grupowa	Obserwacja zastosowania historyjki społecznej	Ocena grupowa(Załącznik D.4.4)
Ocena grupowa	Ocena współuczestników dotycząca praktyki nauczania w przedszkolu	Portfolio studenta/uczestnika kursu obejmujące listy kontrolne, obserwacje oraz feedback od innych uczestników.

7. MODUŁ 5 - Budowanie mostów: Współpraca z rodzicami i specjalistami

7.1 Cele i warunki wstępne modułu

Na koniec tego modułu studenci/uczestnicy kursu będą potrafili:

- Wyjaśnić znaczenie współpracy, opisując, dlaczego współpraca z rodzinami i zespołami interdyscyplinarnymi jest niezbędna do wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego małych dzieci z ASD.
- Rozpoznać role członków zespołu, identyfikując funkcje i wkład profesjonalistów, takich jak terapeuci, nauczyciele specjalni oraz członkowie rodziny w zespole wsparcia.
- Ćwiczyć strategie komunikacji, stosując szacunek i podejście skoncentrowane na rodzinie poprzez zajęcia praktyczne i symulacje.
- Tworzyć przykładowe narzędzia do angażowania rodziny, opracowując proste zasoby, takie jak biuletyny, plany spotkań czy cyfrowe historyjki, aby ćwiczyć komunikację i współpracę z rodzinami.
- Reflektować nad praktyką współpracy, analizując studia przypadków w celu zrozumienia, jak silne partnerstwa wspierają naukę i rozwój emocjonalny, oraz analizując własną przyszłą rolę w takich partnerstwach.

Przed rozpoczęciem tego modułu studenci/uczestnicy kursu powinni:

- Wykazać podstawowe rozumienie ASD, rozpoznając, jak wpływa ono na komunikację, interakcje społeczne i dynamikę rodzinną.
- Stosować strategie nauczania włączającego, wykorzystując proste podejścia wspierające dzieci o zróżnicowanych potrzebach, w tym wsparcie wizualne.
- Opisywać historyjki społeczne i wyjaśniać, jak mogą wspierać rozumienie emocji i zachowania dzieci.
- Wykorzystywać skuteczne umiejętności komunikacji i współpracy w celu jasnej i pełnej szacunku interakcji ze współpracownikami i profesjonalistami.
- Korzystać z prostych narzędzi cyfrowych, takich jak PowerPoint czy Canva, do tworzenia i udostępniania materiałów edukacyjnych.

Moduł 5	Godziny kontaktowe		Samokształcenie
	Wykłady	Warsztaty/Seminaria	
	2	3	2

7.2 Efekty kształcenia modułu

Wiedza	K16 – Rozumie zasady i znaczenie współpracy między rodzinami, nauczycielami i terapeutami we wspieraniu dzieci z ASD.
	K17 – Potrafi zidentyfikować role i obowiązki różnych członków zespołu zaangażowanego w naukę i rozwój dziecka.
	K18 – Potrafi rozpoznawać strategie komunikacji wspierające zaangażowanie rodziny i współpracę interdyscyplinarną.
Umiejętności	S14 – Potrafi stosować techniki komunikacji szanującej rodzinę i ukierunkowanej na rodzinę poprzez odgrywanie ról lub symulacje.
	S15 – Potrafi opracowywać proste narzędzia i materiały (np. biuletyny, plany spotkań, historyjki społeczne) w celu ułatwienia zaangażowania rodziny i współpracy dom-szkoła.
	S16 – Potrafi analizować konkretne sytuacje w celu oceny współpracy z rodziną i identyfikacji obszarów wymagających poprawy.
Kompetencje	C14 – Potrafi zastosować odpowiednie zasady współpracy przy planowaniu efektywnej współpracy z rodziną i specjalistami.
	C15 – Wykazuje gotowość do konstruktywnej współpracy z rodziną i zespołem specjalistów w celu wspierania społeczno-emocjonalnego rozwoju dziecka.
	C16 – Wykazuje umiejętność krytycznej oceny wpływu współpracy na system wsparcia dziecka oraz adekwatnego dostosowania strategii działania.

7.3 Sylabus i tematy

Typ	Temat	Zadanie do samokształcenia	Zasoby	Godziny
Wykład	Zintegrowane systemy wsparcia i współpraca	Przegląd prezentacji slajdów i studium przypadku	Epstein, J. L. (2018). <i>School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools</i> (2nd ed.). Routledge. Friend, M., & Cook, L. (2020). <i>Interactions: Collaboration skills for school professionals</i> (9th ed.). Pearson. Turnbull, A., Turnbull, R., Erwin, E., Soodak, L., & Shogren, K. (2015). <i>Families, professionals, and exceptionality: Positive outcomes through partnerships and trust</i> (7th ed.). Pearson. King, G., Strachan, D., Tucker, M. A., Duwyn, B., Desserud, S., & Shillington, M. (2009). The application of a transdisciplinary model for early intervention services. <i>Infants & Young Children</i> , 22(3), 211–223. https://doi.org/10.1097/IYC.0b013e3181abe1c2	1
Wykład	Wspieranie współpracy interdyscyplinarnej	Prowadzenie dziennika refleksyjnego	Friend, M., & Cook, L. (2020). <i>Interactions: Collaboration skills for school professionals</i> (9th ed.). Pearson. Turnbull, A., Turnbull, R., Erwin, E., Soodak, L., & Shogren, K. (2015). <i>Families, professionals, and exceptionality: Positive outcomes through partnerships and trust</i> (7th ed.). Pearson. King, G., Strachan, D., Tucker, M. A., Duwyn, B., Desserud, S., & Shillington, M. (2009). The application of a transdisciplinary model for early intervention services. <i>Infants & Young Children</i> , 22(3), 211–223. https://doi.org/10.1097/IYC.0b013e3181abe1c2	1
Warsztat	Strategie komunikacji z rodziną i odgrywanie ról	Ćwiczenie odgrywania ról, przygotowanie projektu biuletynu	Turnbull, A., Turnbull, R., Erwin, E., Soodak, L., & Shogren, K. (2015). <i>Families, professionals, and exceptionality: Positive outcomes through partnerships and trust</i> (7th ed.). Pearson. Raver, S. A., & Childress, D. C. (2015). <i>Family-centered practices in early childhood intervention</i> . Pearson. Robin, B. R. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st-century classroom. <i>Theory Into Practice</i> , 47(3), 220–228. https://doi.org/10.1080/00405840802153916 Blue-Banning, M., Summers, J. A., Frankland, H. C., Nelson, L. L., & Beegle, G. (2004). <i>Dimensions of family and professional partnerships:</i>	1

			Constructive guidelines for collaboration. <i>Exceptional Children</i> , 70(2), 167–184. https://doi.org/10.1177/001440290407000203	
Warsztat	Narzędzia do cyfrowego opowiadania historii i tworzenie historyjek	Tworzenie cyfrowej historyjki społecznej, otrzymywanie feedbacku od współuczestników	Raver, S. A., & Childress, D. C. (2015). Family-centered practices in early childhood intervention. Pearson. Robin, B. R. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st-century classroom. <i>Theory Into Practice</i> , 47(3), 220–228. https://doi.org/10.1080/00405840802153916 Ohler, J. (2013). <i>Digital storytelling in the classroom: New media pathways to literacy, learning, and creativity</i> . Corwin Press.	1
Warsztat	Czytanie studium przypadku i prowadzenie refleksji pod kierunkiem Studium przypadku – Wzmacnianie partnerstwa szkoła–dom Dyskusja w grupie i prowadzenie dziennika refleksyjnego	Analiza przypadku i odpowiadanie na pytania refleksyjne Udział w forum dyskusyjnym i prowadzenie dziennika	Epstein, J. L. (2018). School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools (2nd ed.). Routledge. Dunst, C. J., & Trivette, C. M. (2009). Capacity-building family-systems intervention practices. <i>Journal of Family Social Work</i> , 12(2), 119–143. https://doi.org/10.1080/10522150902874894	1

7.4 Metody kształcenia i uczenia się

- Wykład
- Interaktywna sesja pytań i odpowiedzi
- Nauczanie oparte na studium przypadku
- Nauka poprzez współpracę
- Prowadzenie dziennika refleksyjnego
- Odgrywanie ról

7.5 Proponowane metody oceniania

Metoda	Opis	Waga
Analiza studium przypadku	Pisemna analiza studium przypadku dotyczącego współpracy szkoła–dom z wykorzystaniem pytań przewodnich w celu wykazania zrozumienia zasad współpracy i związanych z nią wyzwań (1–2 strony)	40%
Aktywny udział	Samocena oraz obserwacja prowadzącego dotycząca zaangażowania w dyskusje grupowe, odgrywanie ról i warsztaty skoncentrowane na współpracy z rodziną i zespołem interdyscyplinarnym	30%
Autorefleksja – praca pisemna	Krótką pisemną refleksją (maks. 300 słów) dotyczącą osobistej nauki wynikającej z ćwiczeń symulacyjnych i praktyki komunikacyjnej	30%

7.6 Lista materiałów

* Wszystkie materiały zawarte w ZAŁĄCZNIKU APPENDIX E

1. Prezentacje PowerPoint:

- Zintegrowane systemy wsparcia i współpraca (Załącznik E.1.1)
- Wspieranie współpracy interdyscyplinarnej (Załącznik E.2.1)
- Strategie komunikacji z rodziną (Załącznik E.3.1)
- Cyfrowe historyjki wspierające naukę w domu i szkole (Załącznik E.4.1)

2. Karty pracy:

- Diagram modelu współpracy (Przykład) (Załącznik E.1.3)
- Karty ról (Załącznik E.2.2)
- Szablon dziennika refleksyjnego (Załącznik E.2.4)
- Wskazówki do krótkiej refleksji podsumowującej (Exit Slip) (Załącznik E.2.5)
- Harmonogramy warsztatów (Załączniki E.3.2, E.4.2)
- Lista kontrolna zaangażowania rodziny (Załącznik E.3.3)
- Karty scenariuszy do odgrywania ról i instrukcje (Załączniki E.3.4, E.3.5)
- Szablony i przykłady biuletynów dla rodziców (Załącznik E.3.6)
- Szablon formularza opinii zwrotnej (Załącznik E.3.7)
- Szablon planowania historyjki (Załącznik E.4.4)
- Lista kontrolna (Załącznik E.4.6)
- Materiał informacyjny – wskazówki dotyczące cyfrowych strategii dom–szkoła (Załącznik E.4.7)

3. Inne materiały:

- Studium przypadku: „Lena, 4 lata, niedawno zdiagnozowana z ASD” (Załącznik E.1.2)
- Scenariusz przypadku: „Jasper, 5 lat, trudności w interakcjach z rówieśnikami” (Załącznik E.2.3)
- Podsumowanie studium samodzielnego: Cyfrowe opowiadanie historii w praktyce (Załącznik E.5.1)
- Szablon refleksji pod kierunkiem (Załącznik E.5.2)
- Materiały z pytaniami do refleksji (Załączniki E.3.8, E.4.8)

4. Zasoby:

- Krótkie filmy instruktażowe o współpracy i komunikacji (Załączniki E.2.3, E.3.4)
- Polecane platformy do cyfrowego opowiadania historii i przykładowe strony internetowe (Załącznik E.4.5)
- Opcjonalny link do dzielenia się materiałami i dyskusji (Padlet lub forum grupowe) (Załącznik E.5.3)

7.7 Szczegółowy plan zajęć

7.7.1 Wykład – Współpraca z rodzinami i interdyscyplinarnymi zespołami specjalistów

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Wprowadzenie do zintegrowanych systemów wsparcia	Krótki wykład wprowadzający w zintegrowane systemy wsparcia. Burza mózgów z przykładami ze środowisk wczesnoszkolnych.	Prezentacja slajdów: Zintegrowane systemy wsparcia i współpraca (Załącznik E.1.1, slajdy 1–3) Tablica interaktywna lub Padlet do burzy mózgów Studium przypadku: Lena, 4 lata, z ASD (Załącznik E.1.2)
Wizualne mapowanie systemów współpracy	Przegląd i analiza przykładowego diagramu modelu współpracy łączącego dom, szkołę i terapię. W małych grupach stworzenie własnego modelu dla przypadku Leny.	Diagram modelu współpracy (Załącznik E.1.3) Papier do flipcharta lub narzędzie cyfrowe (Jamboard/Canva) Markery lub cyfrowe pisaki
Identyfikacja barier we współpracy	Prowadzona dyskusja grupowa na temat systemowych, komunikacyjnych i logistycznych barier we współpracy.	Prezentacja slajdów: Bariery we współpracy (Załącznik E.1.1, slajdy 4–6)
Refleksja i praca samodzielna	Prowadzący przedstawia zadanie do samodzielnej nauki – analiza luk we współpracy i propozycje usprawnień.	Dokument instrukcji do samodzielnej nauki (Załącznik E.1.4) Forum online lub portal LMS do przesyłania prac

7.7.2 Wykład - Wspieranie współpracy interdyscyplinarnej: Role, Działania rutynowe, Szacunek

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Przegląd współpracy interdyscyplinarnej	Wprowadzenie prowadzone przez wykładowcę dotyczące definicji, korzyści i wyzwań współpracy interdyscyplinarnej w kontekście wsparcia dzieci z ASD, opis ról typowych członków zespołu (terapeuci, nauczyciele specjaliści, rodzina) oraz schematów współpracy i punktów zaangażowania.	Prezentacja slajdów: Współpraca interdyscyplinarna w praktyce (Załącznik E.2.1, slajdy 1–5) Karty ról członków zespołu (Załącznik E.2.2) Scenariusz przypadku: Jasper, 5 lat (Załącznik E.2.3)
Ćwiczenie identyfikacji ról	Uczestnicy otrzymują krótkie profile ról (np. logopeda, nauczyciel) i dopasowują je do wkładu w rozwój dziecka.	Prezentacja slajdów: Przykładowe rutyny (Załącznik E.2.1, slajdy 6–8)
Mapowanie rutyn/schematów współpracy	W grupach tworzenie wizualnej mapy tygodniowej rutyny zespołu i rodziny.	Szablon rutyny lub Exit Slips (Załącznik E.2.5)
Refleksja i podsumowanie	Wykorzystanie wskazówek do dziennika refleksyjnego w celu analizy własnego doświadczenia we współpracy zespołowej.	Szablon dziennika refleksyjnego (Załącznik E.2.4) i wskazówki do Exit Slips (Załącznik E.2.5)

7.7.3 Warsztat – Współpraca z rodzinami – strategie komunikacyjne

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Wprowadzenie do warsztatu	Podsumowanie pojęć wykładu z podkreśleniem roli komunikacji we współpracy z rodziną.	Prezentacja slajdów: Strategie komunikacji z rodziną (Załącznik E.3.1, slajdy 1–3) Arkusz z agendą warsztatu (Załącznik E.3.2)
Przegląd technik angażowania rodziny	Interaktywny mini-wykład na temat aktywnego słuchania, empatii, pytań otwartych i wrażliwości kulturowej.	Prezentacja slajdów: Strategie komunikacji (Załącznik E.3.1, slajdy 4–8) Lista kontrolna zaangażowania rodziny (Załącznik E.3.3)
Odgrywanie ról: spotkanie rodzic–nauczyciel	Uczestnicy odgrywają role w rozmowach rodzic–nauczyciel na podstawie przygotowanych scenariuszy.	Karty scenariuszy (Załącznik E.3.4) Instrukcje do odgrywania ról i lista kontrolna obserwacji (Załącznik E.3.5)
Tworzenie projektu biuletynu dla rodziców	Tworzenie prostego biuletynu informującego i angażującego rodziny w naukę społeczno-emocjonalną.	Szablon biuletynu (Załącznik E.3.6) Przykłady biuletynów (Załącznik E.3.6)
Informacja zwrotna w grupie i podsumowanie	Prezentacja projektów i refleksji z odgrywania ról; otrzymywanie opinii od współuczestników i prowadzącego.	Szablon formularza opinii zwrotnej (Załącznik E.3.7) Flipchart lub Padlet do udostępniania materiałów
Refleksja własna	Pisemna, krótka refleksja na temat poznanych strategii komunikacji i ich przyszłego zastosowania.	Materiały z pytaniami do refleksji (Załącznik E.3.8)

7.7.4 Warsztat- Udostępnianie narzędzi cyfrowych i historyjek

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Wprowadzenie do warsztatu	Wprowadzenie celów i podsumowanie wykładu dotyczącego cyfrowych historyjek jako pomostu między domem a szkołą.	Prezentacja slajdów: Cyfrowe historyjki społeczne do nauki w domu i szkole (Aneks E.4.1, Slajdy 1–3) Agenda warsztatów (Aneks E.4.2)
Demonstracja narzędzi cyfrowych	Demonstracja 2–3 przyjaznych użytkownikowi platform do cyfrowego opowiadania historii (Book Creator, Story Creator, PowerPoint).	Urządzenia z dostępem do Internetu Macierz porównawcza narzędzi (Aneks E.4.3)
Ćwiczenia praktyczne: tworzenie cyfrowej historyjki	Uczestnicy tworzą prostą historyjkę dotyczącą codziennej rutyny lub regulacji emocji.	Szablon planowania historii (Aneks E.4.4) Dostęp do przykładowych stron (Aneks E.4.5)
Prezentacja prac oraz feedback	Prezentacja historii w małych grupach; studenci udzielają sobie konstruktywnej opinii.	Lista kontrolna (Aneks E.4.6) Przewodnik do dyskusji grupowej
Dyskusja: wzmocnienie nauki w domu i szkole	Dyskusja na temat barier i strategii udostępniania cyfrowych historyjek w domu.	Materiały informacyjne: Cyfrowe strategie nauki w domu i szkole (Aneks E.4.7)
Podsumowanie i refleksja	Krótką refleksją pisemną na temat zastosowania cyfrowych historyjek do angażowania rodzin.	Wskazówki do refleksji (Aneks E.4.8)

7.7.5 Warsztat: Studium przypadku – Wzmocnienie współpracy szkoła-dom

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Odczytanie przypadku	Przeczytaj 1–2-stronicowy przypadek dotyczący nauczyciela wykorzystującego cyfrowe historie w celu wzmocnienia współpracy z rodziną.	Podsumowanie przypadku: Cyfrowe historyjki społeczne w praktyce (Aneks E.5.1)

Refleksja wywołana	Odpowiedz na 3 pytania dotyczące technik współpracy i możliwości zastosowania w własnej praktyce.	Szablon refleksji do wypełnienia (Aneks E.5.2)
Opcjonalne dzielenie się ze współuczestnikami warsztatów	Opublikuj jedno najważniejsze spostrzeżenie na Padlecie lub forum LMS, aby zachęcić do dyskusji.	Opcjonalny link do udostępniania (Padlet lub forum grupowe) (Aneks E.5.3)

Zasoby cyfrowe:

- Centrum IRIS, Uniwersytet Vanderbilt: <https://iris.peabody.vanderbilt.edu>
- Centrum Wczesnej Pomocy Technicznej (ECTA): <https://ectacenter.org>
- Centrum ds. Społecznych i Emocjonalnych Podstaw Wczesnej Nauki (CSEFEL): <http://csefel.vanderbilt.edu>
- Narzędzia: Book Creator, Canva, PowerPoint, Story Creator

8. MODUŁ 6 - Ocena wpływu: Monitorowanie rozwoju i dostosowywanie wsparcia

8.1 Cele i warunki wstępne modułu

Do końca tego modułu studenci/uczestnicy kursu będą potrafili:

- Stosować ustrukturyzowane metody obserwacji w celu monitorowania rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci, w tym zachowań, regulacji emocji i interakcji rówieśniczych.
- Analizować dane z obserwacji i zajęć szkolnych w celu identyfikacji indywidualnych potrzeb uczniów oraz tworzenia spersonalizowanych strategii interwencyjnych.
- Ocenic wpływ narzędzi cyfrowych i Historyjek Społecznych, badając zarówno krótkoterminowe reakcje behawioralne, jak i długoterminowy rozwój uczniów z ASD.
- Krytycznie reflektować nad praktyką nauczania i określać, w jaki sposób te doświadczenia mogą kierować dostosowaniem interwencji w klasie.
- Analizować studium przypadku z życia wzięte, aby ocenić emocjonalne i społeczne potrzeby ucznia oraz rekomendować odpowiednie dostosowania strategii wsparcia.
- Tworzyć spersonalizowany plan rozwoju zawodowego, który zawiera cele SMART i jest zgodny z cyklem PDCA (Plan-Do-Check-Act) dla ciągłego doskonalenia.

Przed rozpoczęciem tego modułu studenci/uczestnicy kursu powinni posiadać:

- Podstawową wiedzę o rozwoju dziecka: Znajomość ogólnych kamieni milowych rozwoju we wczesnym dzieciństwie (3–7 lat), ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju poznawczego, społecznego i emocjonalnego.
- Znajomość psychologii edukacyjnej: Zrozumienie podstawowych teorii w edukacji, w tym teorii uczenia się i technik zarządzania zachowaniem.

Moduł 6	Godziny kontaktowe		Samokształcenie
	Wykłady	Warsztaty/Seminaria	
	2	2	2

8.2 Efekty kształcenia

Wiedza	K1 – Zna podstawowe zasady interwencji z użyciem narzędzi cyfrowych, takich jak cyfrowe historyjki społeczne, oraz ich zastosowanie w środowiskach edukacyjnych dla dzieci z ASD.
	K2 – Zna metody obserwacji i techniki zbierania danych stosowane do oceny rozwoju społeczno-emocjonalnego dzieci.
	K3 – Zna techniki analizy przypadków w celu zrozumienia złożoności wyzwań emocjonalnych i behawioralnych u dzieci z ASD.
Umiejętności	S1 – Potrafi stosować ustrukturyzowane narzędzia obserwacyjne w celu monitorowania rozwoju emocjonalnego i behawioralnego.
	S2 – Potrafi analizować dane z obserwacji i zajęć klasowych w celu identyfikacji konkretnych potrzeb ucznia.
	S3 – Potrafi ocenić efekty stosowania narzędzi cyfrowych oraz historyjek społecznych w celu określenia ich skuteczności.
	S4 – Potrafi dostosowywać strategie nauczania i interwencje na podstawie bieżącej informacji zwrotnej oraz oceny.
	S5 – Potrafi interpretować i reagować na konkretne sytuacje (w placówce oraz w systemie rodzinnym), sugerując odpowiednie strategie wsparcia emocjonalnego.
Kompetencje	C1 – Posiada umiejętność samodzielnego monitorowania, oceniania i udoskonalania interwencji w klasie z wykorzystaniem obserwacji i informacji zwrotnej.

C2 – Potrafi samodzielnie wybierać i dostosowywać narzędzia wspierających (np. historyjki cyfrowe, strategie sensoryczne) w oparciu o obserwowany postęp.
C3 – Systematycznie analizuje własną praktykę i aktywnie rozwija swoje kompetencje zawodowe w obszarze edukacji włączającej.
C4 – Efektywnie uczestniczy w dialogu i współpracy zespołowej, dzieląc się wiedzą i doświadczeniem na temat wsparcia ucznia.
C5 – Umie integrować obserwacje, konkretne sytuacje oraz refleksję nad własną praktyką w celu planowania dalszego rozwoju zawodowego.

8.3 Sylabus i tematy

	Typ	Temat	Zadania do samokształcenia	Zasoby	Godziny
1	Wykład	<p>Obserwacja i mierzenie rozwoju społeczno-emocjonalnego we wczesnym dzieciństwie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podstawowe obszary: zachowanie, regulacja emocji, interakcje rówieśnicze • Narzędzia do ustrukturyzowanej obserwacji (np. listy kontrolne, skale ocen, notatki ad hoc) • Dopasowanie obserwacji do kamieni milowych rozwoju i cech ASD 	Studia literatury	<p>Jones, S. M., Zaslow, M., Darling-Churchill, K. E., & Halle, T. G. (2016). Assessing early childhood social and emotional development: Key conceptual and measurement issues. <i>Journal of Applied Developmental Psychology, 45</i>, 42-48.</p> <p>Denham, S. A., Wyatt, T. M., Bassett, H. H., Echeverria, D., & Knox, S. S. (2009). Assessing social-emotional development in children from a longitudinal perspective. <i>Journal of Epidemiology & Community Health, 63</i>(Suppl 1), i37-i52.</p> <p>Reid, K. B., Sacrey, L. A. R., Zwaigenbaum, L., Raza, S., Brian, J., Smith, I. M., ... & Roncadin, C. (2020). The association between social emotional development and symptom presentation in autism spectrum disorder. <i>Development and Psychopathology, 32</i>(4), 1206-1216.</p> <p>Weiss, J. A., Thomson, K., & Chan, L. (2014). A systematic literature review of emotion regulation measurement in individuals with autism spectrum disorder. <i>Autism Research, 7</i>(6), 629-648.</p>	1
2	Wykład	<p>Ocena wpływu narzędzi cyfrowych i historyjek społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyniki krótkoterminowe vs. długoterminowe: na co zwracać uwagę • Kryteria oceny skuteczności (zaangażowanie, reakcje emocjonalne, zmiany w zachowaniu) • Śledzenie postępów za pomocą obserwacji i danych 	Przegląd literatury	<p>Qi, C. H., Barton, E. E., Collier, M., Lin, Y. L., & Montoya, C. (2018). A systematic review of effects of social stories interventions for individuals with autism spectrum disorder. <i>Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, 33</i>(1), 25-34.</p>	1
3	Seminarium	<p>Dyskusja nad studium przypadku – Dostosowywanie wsparcia emocjonalnego w oparciu o postępy ucznia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza rzeczywistego lub symulowanego profilu ucznia (w tym notatki z obserwacji i dane dotyczące zachowania) • Identyfikacja potrzeb emocjonalnych i propozycja dostosowanych strategii • Opinie współuczestników i dyskusja nad opcjami interwencji 	Studia przypadków Karty pracy 1 (Appendix F-3)		1

4	Seminarium	Zastosowanie w ocenie wpływu historyjek społecznych <ul style="list-style-type: none"> • Przegląd i ocena przykładowej historyjki społecznej stosowanej w regulacji emocji 	-Wypełnij listę kontrolną obserwacji po obejrzeniu serii cyfrowych opowieści dostępnych w Internecie, np.: https://compuseleu.com/video-library/ Karta pracy 2 (Aneks F-4)		1
---	------------	---	---	--	---

8.4 Metody nauczania i uczenia się

- Interaktywne wykłady z multimediami
- Dyskusje grupowe
- Warsztaty
- Analiza przypadków na podstawie wideo
- Przegląd artykułów naukowych
- Krytyczna analiza artykułów naukowych

8.5 Proponowane metody oceniania

Metoda	Opis	Waga
Analiza studium przypadku – praca pisemna	Analiza rzeczywistego lub symulowanego przypadku (w tym notatki z obserwacji, dane dotyczące zachowania oraz profil rozwojowy). • Propozycja strategii wsparcia emocjonalnego dostosowanych do indywidualnych potrzeb ucznia oraz uzasadnienie dokonanego wyboru. Kryteria oceny: • Odpowiednia analiza i identyfikacja problemów • Trafność i szczegółowość proponowanych strategii wsparcia • Uzasadnienie oparte na dowodach oraz uwzględnienie wsparcia cyfrowego	70%
Prowadzenie dziennika refleksyjnego i samoocena	Prowadzenie dziennika refleksyjnego przez cały moduł, dokumentując osobiste doświadczenia, reakcje emocjonalne oraz rozwijające się rozumienie praktyk inkluzyjnych. • Wykonanie samooceny, oceniającej rozwój zawodowy i obszary wymagające poprawy. Kryteria oceny: • Adekwatna auto-refleksja • Powiązanie teorii z osobistym doświadczeniem • Identyfikacja konkretnych celów poprawy	15%
Sesje opinii koleżeńskich	Udział w ustrukturyzowanych dyskusjach dotyczących analiz przypadków i strategii wsparcia emocjonalnego. • Udzielanie konstruktywnej informacji zwrotnej wykazując empatię, szacunek i profesjonalny wgląd. Kryteria oceny: • Jakość i trafność udzielanej informacji zwrotnej • Współpraca i zaangażowanie • Etyczna komunikacja	10%
Udział w zajęciach	Aktywny udział w zajęciach, dyskusjach i ćwiczeniach grupowych.	5%

8.6 Lista materiałów

*Wszystkie materiały znajdują się w załączniku: APPENDIX F

1. Prezentacje PowerPoint

- Obserwacja i mierzenie rozwoju społeczno-emocjonalnego we wczesnym dzieciństwie (Aneks F.1)
- Ocena wpływu narzędzi cyfrowych i Historyjek Społecznych (Aneks F.2)

2. Karty pracy:

- Studium przypadku: Regulacja emocji i wsparcie komunikacyjne dla przedszkolaka z ASD (Aneks F.3)
- Arkusz oceny: Opowieść Społeczna / narzędzie AAC dla regulacji emocji u uczniów z ASD (Aneks F.4)

3. Zasoby

- <https://www.froebel.org.uk/uploads/documents/Digital-Story-Guides-Parsons.pdf>
- <https://www.frontiersin.org/journals/psychiatry/articles/10.3389/fpsy.2023.1272157/full>
- <https://compuseleu.com/video-library/>

8.7 Szczegółowy plan zajęć

8.7.1 Wykład - Obserwacja i pomiar rozwoju społeczno-emocjonalnego we wczesnym dzieciństwie

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Obserwacja i ocena rozwoju społeczno-emocjonalnego we wczesnym dzieciństwie	<ul style="list-style-type: none"> • Podstawowe obszary: zachowanie, regulacja emocji, interakcje rówieśnicze • Narzędzia do ustrukturyzowanej obserwacji (np. listy kontrolne, skale ocen, notatki anegdotyczne) • Dopasowanie obserwacji do kamieni milowych rozwoju i cech ASD 	Prezentacja 1 (Aneks F.1) Materiały / artykuły do nauki: <ul style="list-style-type: none"> • Jones, S. M., Zaslow, M., Darling-Churchill, K. E., & Halle, T. G. (2016). Assessing early childhood social and emotional development: Key conceptual and measurement issues. <i>Journal of Applied Developmental Psychology</i>, 45, 42-48. • Denham, S. A., Wyatt, T. M., Bassett, H. H., Echeverria, D., & Knox, S. S. (2009). Assessing social-emotional development in children from a longitudinal perspective. <i>Journal of Epidemiology & Community Health</i>, 63(Suppl 1), i37-i52. • Reid, K. B., Sacrey, L. A. R., Zwaigenbaum, L., Raza, S., Brian, J., Smith, I. M., ... & Roncadin, C. (2020). The association between social emotional development and symptom presentation in autism spectrum disorder. <i>Development and Psychopathology</i>, 32(4), 1206-1216. • Weiss, J. A., Thomson, K., & Chan, L. (2014). A systematic literature review of emotion regulation measurement in individuals with autism spectrum disorder. <i>Autism Research</i>, 7(6), 629-648.

8.7.2 Wykład - Ocena wpływu narzędzi cyfrowych i Historyjek Społecznych

Segment	Zadanie	Materiały i zasoby
Ocena wpływu narzędzi cyfrowych i historyjek społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki krótkoterminowe vs. długoterminowe: na co zwracać uwagę • Kryteria oceny skuteczności (zaangażowanie, reakcje emocjonalne, zmiany w zachowaniu) • Monitorowanie postępów za pomocą obserwacji i danych 	Prezentacja 2 (Appendix F.2) Materiały / artykuły do nauki: <ul style="list-style-type: none"> • Seker, B. S. (2016). An evaluation of digital stories created for social studies teaching. <i>Journal of Education and Practice</i>, 7(29), 18-29. • Camilleri, L. J., Maras, K., & Brosnan, M. (2022). The impact of using digitally-mediated social stories on the perceived competence and attitudes of parents and practitioners supporting children with autism. <i>PLoS One</i>, 17(1), e0262598 • Camilleri, L. J., Maras, K., & Brosnan, M. (2024). Effective digital support for autism: Digital social stories. <i>Frontiers in Psychiatry</i>, 14, 1272157. • Qi, C. H., Barton, E. E., Collier, M., Lin, Y. L., & Montoya, C. (2018). A systematic review of effects of social stories interventions for individuals with autism spectrum disorder. <i>Focus on Autism and Other Developmental Disabilities</i>, 33(1), 25-34.

8.7.3 Seminarium - Dyskusja nad studium przypadku – Dostosowywanie wsparcia emocjonalnego w oparciu o indywidualne postępy ucznia

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
Dyskusja nad studium przypadku – Dostosowywanie wsparcia emocjonalnego w oparciu o postępy ucznia	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza rzeczywistego lub symulowanego profilu ucznia (w tym notatki z obserwacji i dane dotyczące zachowania) • Identyfikacja potrzeb emocjonalnych i propozycja dostosowanych strategii • Opinie współuczestników i dyskusja nad opcjami interwencji 	Karta pracy 1 (Appendix F.3)

8.7.4 Seminarium – Refleksyjna praktyka nauczycielska

Segment	Zadanie	Materialy i zasoby
Seminarium	Przegląd i ocena przykładowych historyjek społecznych stosowanych w regulacji emocji	Wypełnij listę kontrolną obserwacji po obejrzeniu klipu wideo przedstawiającego scenariusz zajęć w klasie. Karta pracy 2 (Aneks F.4)

Upskilling Preservice Teachers to Support Young Children with Autism Spectrum Disorder through Digital Social Stories

Project number 2024-1-PL01-KA220-HED-000246304

Jak korzystać z cyfrowych historyjek społecznych, aby wspierać rozwój społeczny i emocjonalny dzieci z ASD

Program kursu EARLY-ASD

